

Ақтобе қаласының білім бөлімі
Отдел образования г.Актобе
№ 15 «Жидек» бөбекжай- балабақшасы
Ясли – сад № 15 «Жидек»

Ата – аналармен жұмыс

«Балапан» ортаңғы тобы

Тәрбиешілер: Қожахмет С.Р
Салкынова Л.С

2024 – 2025 учебный год

«Балапан» ортаңғы тобының ата-аналармен жұмыс жасаудың жылдық жоспары

Мақсаты: Балабақшамен ата – ана арасындағы қарым – қатынасты күшейте отырып , отбасында балаға ата – ананның ықпалын арттыру. Бала тәрбиесінде ата – ананың алатын орнының ерекше екенін түсіндіру. Ата – аналармен тығыз байланыста болу .

Міндеттері:

- Ата-аналардың баланың дамуы мен тәрбиесіне әсерін арттыру.
- Жыл бойы ата-аналармен тығыз байланыс орнатып, тиімді әдістерді қолдану.
- Баланың тұлғалық дамуына ата-аналардың назарын аударту.

P/c	Тақырыбы	Мерзімі	Жауапты
1	1.Жалпы ата – аналар жиналысы «Үш жас дағдарысының психологиялық ерекшеліктері» «Бала біздің – болашағымыз!» (Баяндама) «Бөбекжайдағы адаптация» Кеңес 2.«Тазалық – денсаулық кепілі» (Медбикелік кеңес) 3.«Достық – татулық кілті» (тренинг)	Қыркүйек	Топ тәрбиешілері: Медбике: Психолог:
2	1. «Армысың, Алтын күз!» Ұйымдастырылған ашық есік күні 2. «Күздің кермет сыйы» (Қолөнер көрмесі)	Қазан	Топ тәрбиешілері:
3	1.Кеңес:«Иммунитетті қалай көтереміз?», «Дұрыс тамақтанудың маңызы» Салауатты өмір салтын ұстануға ата –аналармен әңгіме Жүргізу. 2.Кітап бұрышы (Ата-анамен бірлескен жұмыс)	Қараша	Топ тәрбиешілері:
4	1.Ата –аналар жиналысы Тақырыбы:« «Балалардың тілін дамытуда ұсақ қол моторикасының маңызы»» «Бүгінгі бала – ел болашағы» (Дөңгелек үстел) 2.Тәуелсіз – ел тірегім! (Жылжымалы буклет көрмесі) 3.«Төрле, төрле, Жаңа жыл!» Ашық есік күнін ұйымдастыру	Желтоқсан	Топ тәрбиешілері:
5	1.Апталық қысқы қызықтар мен сауықтарды өткізудегі ата-аналардың қатысы. «Біз ептіміз» қысқы ойындары 2. «Балабақша мен ата ана бірлігі» (Баяндама) 3.«Бала нег өтірік айтады» (Баяндама)	Қаңтар	Топ тәрбиешілері:
6	1. «Өзінді және достарыңды тұмаудан сақта!» (Медбике баяндамасы) 2.Жадынама: «Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі» Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі туралы ұсыныстар	Ақпан	Медбике: Топ тәрбиешілері:
7	1. «8-наурыз, Аналар мерекесі» Ашық есік күні 2. «Тәрбие тірегі – халық мұрасы» (Ұлттық көрме)	Наурыз	Топ тәрбиешілері:

8	1. «Сіз қандай ата-анасыз? (Сауалнама) 2. «Бала – ол әр ата-ананың баға жетпес байлығы!» (Психолог баяндамасы)	Сәуір	Топ тәрбиешілері: Психолог:
9	1. ««Біз, бір жасқа есейдік». Балалардың жыл ішіндегі жетістіктері» (жалпы қорытынды ата-аналар жиналысы) 2. «Отбасы мен балабақша» (Баяндама) 3. Кеңес беру: Жазғы демалыстың қауіпсіздігін ұйымдастыру.	Мамыр	Топ тәрбиешілері: Психолог: Медбике

**«Үш жас дағдарысының психологиялық ерекшеліктері»
Ата-аналар жиналысының хаттамасы №1
Ортаңғы топтағы ата-аналар жиналысы**

Жиналыс уақыты: 19.09.2024

Өткізілген орны:

Ортаңғы топтың топ бөлмесі

Қатысқандар:

Топ тәрбиешілері, психолог, ата-аналар (барлығы _19_ адам).

Тақырыбы:

1. «Үш жас дағдарысының психологиялық ерекшеліктері»
2. Кеңес беру: «Бөбекжайдағы адаптация»
3. Психологиялық тренинг: ата-аналар мен балалар арасындағы қарым-қатынасты нығайту.

Күн тәртібі:

1. Жиналыстың ашылуы (5-10 минут):

- Тәрбиеші қатысушыларды қарсы алып, жиналыстың мақсатымен таныстырады.
- Күн тәртібі туралы ақпарат беріледі.

1-тақырып: «Үш жас дағдарысының психологиялық ерекшеліктері» (15 минут)

Баяндама жасаған: Топтың психологы

- Баяндамада үш жас дағдарысының негізгі белгілері мен баланың мінез-құлқындағы өзгерістер талқыланды: қырсықтық, тәуелсіздікке ұмтылу, агрессия.
- Баланың бұл кезеңде өзін жеке тұлға ретінде сезінетіні, сондықтан ата-ана тарапынан түсіністік пен қолдаудың маңызы айтылды.
- Ата-аналарға балалармен жұмыс істеу әдістері ұсынылды:
 - Баланың дербестігін қолдау.
 - Сабырлық пен түсіністік көрсету.
 - Балаға шекараларды анық көрсету.

Ата-аналардың сұрақтары:

- Баланың қырсықтығын қалай жеңуге болады?
- Егер бала үнемі тәртіпке қарсы болса, не істеу керек?

Психологтың жауаптары:

- Баланың қырсықтығы дербестікке ұмтылу екенін түсіндіру.
- Күштеп емес, түсіністікпен әрекет ету.
- Сабырлық танытып, баланың эмоцияларын қабылдау маңызды.

2-тақырып: Кеңес беру: «Бөбекжайдағы адаптация» (20 минут)

Баяндамашы: Топ тәрбиешісі

- Баланың бөбекжайға бейімделу кезеңдері туралы толық ақпарат берілді.

- Адаптацияның жеңіл өтуі үшін ата-аналарға ұсыныстар:
 - Балаға бөбекжай туралы позитивті ақпарат беру.
 - Алғашқы күндері баланы қысқа уақытқа қалдыру.
 - Қоштасу сәтінде баланы тыныштандыру және уәдеде тұру.

Ата-аналардың пікірі:

- Кейбір ата-аналар балалардың бөбекжайға бейімделуіндегі қиындықтарымен бөлісті.
- Бірқатар ата-аналар жаңа ортаға тез бейімделу үшін кеңестер алды.

3-тақырып: Психологиялық тренинг (20 минут)

Мақсаты: Ата-аналар мен балалар арасындағы қарым-қатынасты жақсарту, сенімділікті арттыру.

Тренинг бағдарламасы:

1. **"Эмоциялар айнасы" ойыны:**
 - Ата-аналар мен балалар бір-бірінің эмоцияларын көрсетіп, түсініп, қайталайды.
2. **"Менің балам қандай?" жаттығуы:**
 - Ата-аналар өз баласының жақсы қасиеттерін айтып, олардың жетістіктерін талқылайды.
3. **"Баламен сенімді байланыс" жаттығуы:**
 - Ата-аналар балаларымен бірге шағын сурет салу немесе құрастыру тапсырмасын орындайды.

Қорытынды:

- Тренинг ата-аналар мен балалар арасындағы эмоционалдық жақындықты нығайтуға көмектесті.

Жиналыстың қорытындысы:

1. Ата-аналарға «Үш жас дағдарысы» туралы ақпарат беріліп, тиімді әдістер ұсынылды.
2. Бөбекжайдағы бейімделу кезеңіне байланысты нақты ұсыныстар жасалды.
3. Тренинг арқылы ата-аналар өз балаларына көбірек көңіл бөліп, олардың ерекшеліктерін жақсы түсінуге мүмкіндік алды.

Қабылданған шешімдер:

- Ата-аналарға балалардың дербестігін дамытуға бағытталған әрекеттер жасау.
- Психолог пен тәрбиешіден қосымша кеңес алғысы келетін ата-аналар үшін жеке кездесулер ұйымдастыру.

Ҳаттама № 19.09.2024 ж
Шаҳарда Чун нас дотдорасида ксилогон-
лос ерекшеліктері

Ҳатмасида 19

Ҳатмасида: 6

Ҳук туртибіндегі миселер:

1. Ҳолтада ата-аналарда бир-бирлик
тапкестару,
2. Ҳалдада Ҳало биздин-баламизда.
3. Ата-аналар комитетини мушери
салау.

Ҳиндада

Биринчи мисел бойинча бала-
бакиа жакси Ҳуаево с.т. Ҳолтада
ата-аналарда бир-бирлик кези ток
турбешилерди токкестарда
Енди кезеде Ҳиндада турган ону
кармаш кез турди Ҳиндада
кэрреретини Ҳинда

Екинчи мисел бойинча ток турб-
ешиле Ҳиндада с.т. Ҳало биздин-
баламизда! деген Ҳиндада Ҳинда
ата-аналар баламизда мериу кон
дура Ҳиндада Ҳинда

Чушкун мисел бойинча ток
турбешиле Ҳиндада с.т. Ҳало
мизин Ҳиндада ата-аналар
комитетини мушери салау

Ата-аналар бир ачадан комит-
етини Ҳиндада Ҳиндада Ҳиндада
деп мериу.

Ҳуаево:

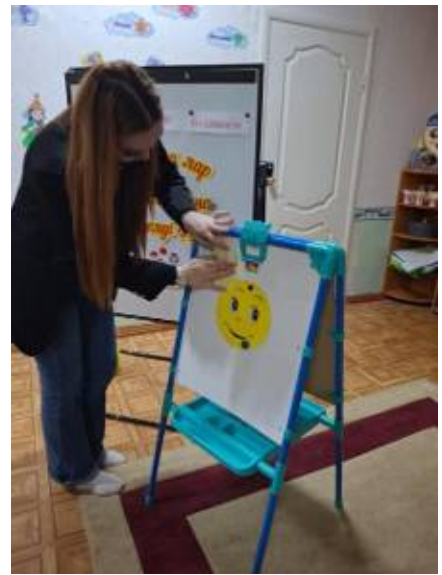
1. Ата-аналар мериу турбешилер
ачадан Ҳиндада Ҳиндада Ҳиндада
деп мериу салау.

2. Ҳиндада Ҳиндада.

3. Ата-аналар комитетини Ҳиндада
Ҳиндада.

Ҳиндада: Ҳиндада М.А. Ҳиндада

Ҳиндада: Ҳиндада Н.Т. Ҳиндада

Кеңес беру:
«Бөбекжайдағы адаптация»

Тәрбиеші: Салқынова Л.С

Кеңес беру: «Бөбекжайдағы адаптация»

Кіріспе

Бөбекжайға алғашқы қадам жасау – бала үшін жаңа ортаға бейімделу кезеңі. Бұл процесс балаға ғана емес, ата-анаға да үлкен эмоционалдық әсер етеді. Баланың бөбекжайға бейімделуі оның жас ерекшеліктеріне, темпераментіне және отбасындағы тәрбиеге байланысты өзгереді. Осы кеңесте бала адаптациясын жеңілдету үшін ата-аналарға негізгі ұсыныстар беріледі.

1. Бөбекжайдағы адаптацияның кезеңдері

1. Алғашқы кезең (1-2 апта):

- Бала жаңа ортаға, тәрбиешілерге және балаларға үйренеді.
- Бұл кезеңде мазасыздық, жылау, ұйқы және тәбет бұзылуы мүмкін.

2. Орта кезең (2-4 апта):

- Бала жаңа ережелер мен тәртіпке бейімделеді.
- Өзгерістерге баяу бейімделе бастайды, мазасыздық біртіндеп азаяды.

3. Толық бейімделу кезеңі (1-2 ай):

- Бала өзін сенімді сезініп, бөбекжайды қызықты орта ретінде қабылдайды.
- Жаңа достар табады және топтағы күн тәртібіне бейімделеді.

2. Адаптацияның қиындығына әсер ететін факторлар

1. Баланың жас ерекшелігі:

- Жас бала ортаға тезірек бейімделеді, бірақ ата-анадан алыстау оны қобалжытады.

2. Темперамент:

- Экстраверт балалар басқалармен жылдам байланыс орнатады.
- Интроверт балаларға жаңа ортаға үйрену үшін көбірек уақыт қажет.

3. Отбасылық жағдай:

- Үйдегі тұрақты эмоционалдық жағдай баланың сенімділігіне әсер етеді.

4. Тәрбиешілердің қолдауы:

- Баланың тәрбиешімен жылы қарым-қатынас орнатуы бейімделуді жеңілдетеді.

3. Ата-аналарға ұсыныстар

Адаптация алдында:

1. Дайындық кезеңі:

Баланы бөбекжайдағы тәртіп пен ережелерге үйрету.

Мысалы, белгілі бір уақытта тамақтану, ұйықтау, өздігінен киіну.

2. Эмоционалдық дайындық:

Бөбекжай туралы жағымды пікір қалыптастыру:

«Сен жаңа достар табасың», «Тәрбиеші апай саған көп қызықты нәрсе үйретеді».

3. Күн тәртібін реттеу:

Баланы бөбекжайдың күн тәртібіне біртіндеп үйрету (ұйықтау, ояну, тамақтану уақыты).

Адаптация кезінде:

1. Көбірек уақыт бөліңіз:

Алғашқы күндері баланы бөбекжайда қысқа уақытқа қалдырыңыз (2-3 сағаттан бастап).

Уақытты біртіндеп ұзартыңыз.

2. Қоштасу сәтінде:

Баламен жылы қоштасып, қайта келетін уақытыңызды нақты айтыңыз.

Ұзақ қоштасудан аулақ болыңыз.

3. Баланың эмоцияларын түсіну:

Бала жыласа да, оның сезімдерін түсініп, сабырлық танытыңыз.

«Саған бұл жер әлі ұнап кетеді, біраз шыдасаң, бәрі жақсы болады» деген сөздер қолданыңыз.

4. Балаға қолдау көрсетіңіз:

Үйде баламен көп сөйлесіп, оның эмоцияларын тыңдаңыз.

«Бүгін қандай қызық нәрсе болды?», «Саған не ұнады?» деп сұраңыз.

Адаптациядан кейін:

1. Күн тәртібін қадағалау:

Үйдегі тәртіп бөбекжайдағы күн тәртібіне ұқсас болуы керек.

2. Баланың жетістігін мадақтау:

Бала бөбекжайда қандай да бір жақсы әрекет жасаса, оны мақтаңыз.

3. Ерекше назар аудару:

Баланың көңіл-күйіне және мінез-құлқына назар салыңыз. Егер ұзақ уақыт бейімделе алмаса, тәрбиешімен кеңесіңіз.

4. Ата-аналардың басты рөлі

- Бала ата-анасының қолдауын сезінгенде, жаңа ортаға тез бейімделеді.
- Ата-ананың сенімді және сабырлы болуы балаға да беріледі.

Қорытынды

Бөбекжайға бейімделу – бұл уақыт пен шыдамдылықты талап ететін процесс.

Баланың жаңа ортаға үйренуі ата-ананың, тәрбиешінің және баланың бірлескен жұмысын қажет етеді. Ата-ана ретінде сіздің махаббатыңыз, қолдауыңыз және түсіністігіңіз баланың бұл кезеңнен жеңіл өтуіне көмектеседі.

Психологиялық тренинг
«Достық – татулық кілті»

Психологиялық тренинг «Достық – татулық кілті»

Мақсаты: Ата-аналар мен балалар арасындағы қарым-қатынасты жақсарту, сенімділікті арттыру.

Тренинг бағдарламасы:

1. "Эмоциялар айнасы" ойыны:

Ата-аналар мен балалар бір-бірінің эмоцияларын көрсетіп, түсініп, қайталайды.

2. "Менің балам қандай?" жаттығуы:

Ата-аналар өз баласының жақсы қасиеттерін айтып, олардың жетістіктерін талқылайды.

3. "Баламен сенімді байланыс" жаттығуы:

Ата-аналар балаларымен бірге шағын сурет салу немесе құрастыру тапсырмасын орындайды.

Ата-аналарға кеңес
"Тазалық – денсаулық кепілі!"

Ата-аналарға кеңес **"Тазалық – денсаулық кепілі!"**

Мұны бәрі біледі *"Тазалық – денсаулық кепілі"*.

Гигиена деген ұғымнан бастайық. Гигиена – бұл денсаулық сақтау, адамның денсаулығын сақтау үшін қолайлы жағдайлар жасау, еңбек пен демалысты дұрыс ұйымдастыру, аурулардың алдын алу туралы ғылым. Оның мақсаты - өмір сүру және еңбек жағдайларының адамдардың денсаулығына әсерін зерттеу, аурулардың алдын алу, адамның өмір сүруіне оңтайлы жағдай жасау, оның денсаулығы мен ұзақ өмір сүруін қамтамасыз ету. ***Гигиена аурулардың алдын алудың негізі болып табылады.***

Аурулардан қорғану адамнан жеке деп аталатын көптеген қарапайым тәсілдерді меңгеруді талап етеді (*жеке*) гигиена. Имунитетті дамыту сізді бірқатар өте ауыр аурулардан қорғайды. Бірақ егер сіз жеке гигиенаның негізгі ережелерін ұстанатын болсаңыз, онда сіз инфекция қаупін барынша азайта аласыз. Ал мұғалімнің алдында тәрбиеленушілерге, кейде ата-аналарға осы ережелерді үйрету міндеті тұр.

Гигиеналық дағдылар мінез-құлық мәдениетінің өте маңызды бөлігі болып табылады. Ұқыптылық, бет тазалығын, шаш үлгісін, киім-кешек, аяқ киімді сақтау қажеттілігі тек гигиеналық талаптарға ғана емес, сонымен қатар адами қарым-қатынас нормаларына да байланысты. Балалар егер олар осы ережелерді үнемі орындайтын болса, онда өздеріне, сыртқы келбеттеріне, іс-әрекеттеріне қалай қарау керектігін білмейтін салақ адам, әдетте, айналасындағы адамдар мақұлдамайды деген ойға келетіндігін түсінуі керек. .

Балалардың жеке гигиенасы мен қоғамдық гигиена дағдыларын қалыптастыру олардың денсаулығын сақтауда маңызды рөл атқарады, күнделікті өмірде, қоғамдық орындарда өзін-өзі дұрыс ұстауға ықпал етеді. Сайып келгенде, олардың денсаулығы ғана емес, басқа балалар мен ересектердің денсаулығы да балалардың гигиеналық ережелер мен мінез-құлық нормаларын білуге және орындауға байланысты. Балалармен күнделікті жұмыс барысында жеке гигиена ережелерін сақтау олар үшін табиғи болып, гигиеналық дағдылар жасына қарай үнемі жетілдіріліп отыратындығына көз жеткізу керек.

Бастапқыда балалар негізгі ережелерді орындауға дағдыланады: қолды сабынмен өздігінен жуыңыз, көбік пайда болғанға дейін көбіктендіріңіз, қолыңызды құрғатып сүртіңіз, жеке сүлгімен, тарақпен, ауызды жууға арналған стаканмен қолданыңыз, барлық заттардың таза болуын қадағалаңыз. Сондықтан балалардың жеке гигиенасын сақтау дағдыларын қалыптастыру жұмыстары мектепке дейінгі жастан басталуы керек.

Ата-аналардың міндеті - балабақшада тәрбиеленетін баланың гигиеналық дағдыларын ұдайы бекіту. Ересектердің балаға үлгі көрсетіп, оларды өздері үнемі қадағалап отыруы өте маңызды.

Жеке гигиена ережелерін үйрету үшін әр түрлі ойындар, питомниктер, өлеңдер қолдануға болады. Мен өлеңдер мен ойындардың бірнеше мысалын ұсынамын.

Айна жақсы көреді

Таза жүздер.

Айна айтады:

– Жуыну керек.
Айна дірілдейді:

– Тарақ қайда!

Ол не?

Ол баланы тарамайды!

Айна, тіпті

Қорқыныштан қараңғыланады,

Егер онда

Қарайды

Жалқау!

(А. Кондратьев)

Біз ояндық, қол создық,

Анам ақырын күлді,

Таңертең қазанға отырдық.

Біз жуынатын кез келді!

Сиқырлы су

Қызғылт бетке,

Ертегідегі ағын

Мұрынға және көзге,

Ваннадан шашырау

Бет пен құлаққа,

Суарғыштан жауған жаңбыр

Маңдай мен мойынға.

Жылы бұлттан жаңбыр жауады

Кішкентай қолдар үшін.

Міне, сол **тазалық!**

Анашым мені сүйіңіз.

Түртіңіз аш,

Мұрныңды жу!

Бірден жуыңыз

Екі көз де,

Мойынды жу

Жақсы!

Түртіңіз, ашыңыз!

Мұрныңды жу!

Көзіңді жу!

Лас, бас тарт!

"Сабын қолғаптары"

Бұл ойын арқылы сіз баланы қолын сыртынан және ішінен сабындауға үйрете аласыз. Ол үшін сабын мен сүлгі қажет. Ойынның мәні мынада: ересек адам баланы қол жуғышқа апарады, оның артында тұрады, қолына сабын алады және сабын алған кезде қолдың айналмалы қимылдарын көрсетеді. Содан кейін ол сабынның бір бөлігін балаға беріп, сабынның қимылдарын қайталауын сұрайды.

Қозғалыстар ақ көбік пайда болғанға дейін жасалуы керек. Баланың назарын аударады ақ қолдар,ересек адам сөйлейді: "Біздің қолғаптарымыз

осындай – ақ!". Әрі қарай, ересек адам балаға көбікті ағын су астында жууға көмектеседі, ал сіз кез-келген питомник рифмасын айта аласыз. Мысалға:

Теплою водою руки **мені тазалаңыз.**

Мен сабынның бір бөлігін аламын

Мен олардың алақандарын ысқылаймын.

Сабын көбіктенеді

Ал кір бір жерге кетеді!

Ойын соңында ересек адам міндетті түрде баланы мақтап, оған назар аударуы керек **қолдар таза.**

"Жуынатын бөлме"

Бұл ойынның мақсаты - баланы жууға үйрету. Оны таңертең, оянғаннан кейін, тамақтанғаннан кейін, серуендегеннен кейін және т.б. ойнауға болады, айна мен сүлгі қажет.

Ересек адам баланы қол жуғышқа апарады, өзін айнаға қарауды сұрайды, назарын көзіне, бетіне, аузына аударады. Баланы өзімен бірге жууға шақырады, сонымен бірге мұны қалай жасау керектігін көрсетеді. Сіз бәрін питомниктің рифмдерімен сүйемелдей аласыз, мысалға:

Суға шық, жуынуға келдік!

Алақаныңызға құйыңыз, менің ойымша, пышақ,

Жоқ, аздап болса да – батылдық,

Біз бетімізді көбірек көңілді жуамыз!

Жуынудың соңында ересек адам баланы бетін сүлгімен құрғатуға үйретеді, өзін айнаға қарауды сұрайды, мақтауды ұмытпаңыз және назар аударыңыз **таза тұлға.**

«Тістерімізді тазалаймыз»

Ойынның атауының өзі оның көмегімен балаларға үйретілетінін білдіреді **тістеріңізді тазалаңыз.** Ойын үшін сізге екі тіс щеткасы, екі стакан су, айна қажет.

Ересек адам баладан тістеріне назар аудара отырып, айнаға қарап, күлімсіреуін сұрайды. Егер олар болмаса, түсіндіреді **тазалау**, онда олар ауырады. Содан кейін ол балаға бір щетканы береді, ал екіншісі щетканы тістерге қалай жүргізу керектігін көрсетеді, бұл жағдайда питомник рифмасын айтуға болады:

Біз тісімізді күніне екі рет жуамыз,

Біз ұзақ уақыт тазалаймыз: үш минут,

Қылқаламмен **таза емес,**

Дәмді, хош иісті макаронмен,

Тазалаймыз жоғары және төмен щеткамен –

Ал, микробтар, сақ болыңыздар!

Тістерін тазалағаннан кейін ересек адам оларды шаю керек екенін көрсетіп, балаға бір стакан су беріп, екінші стаканнан өзіне алады.

Ойын соңында ересек адам баласымен бірге айнаға қарап, таза тістерін көрсетіп күлімсірейді.

"Шаш үлгісін жасау"

Мақсаты – баланы тарақты қолына ұстауға және шашты жоғарыдан төмен қарай қимылмен тарауға үйрету. Бұл ойын үшін сізге тарақ, айна, көрнекі қуыршақ қажет.

Ересек адам қуыршақты балаға көрсетіп, оның шаш үлгісіне назар аударады: "Қарашы, қуыршақтың шашы әдемі. Оның шашы қандай ұзын, жалпақ, садақ. Әдемі қуыршақ? Келіңіздер, сіздерге де әдемі шаштараз жасайық

". Ерсек адам айна алдында баланың шашын тарайды, содан кейін оны өзі жасауын сұрайды. Баланың қолына тарақ береді, сонымен бірге оны ұстауға, тарақпен қолды жоғарыдан төмен қарай бағыттауға көмектеседі. Тарақтың соңында бала айнаға қарауы керек, ересек адам оның назарын оның бірдей таралған ұқыпты шаштары бар екеніне аударады.

Баяндама

«Балабақша мен ата-ананың бірлігі»

Тәрбиеші: Салқынова Л.С

«Балабақша мен ата-ананың бірлігі»

Балабақша балалары болашақ иесі болғандықтан дүниежүзілік мәдениетті танытын, өзінің төл мәдениетін білетін, сыйлайтын, рухани дүниесі бай, саналы ойлайтын деңгейі жоғары білікті болуы міндетті. Ата-бабаларымыздың ғасырлар бойы жинақтаған тәжірибесін, мәдениетін жасөспірімдер бойында саналы сіңіріп, қоршаған ортадағы қарым-қатынасын, мінез-құлқын, өмірге деген көзқарасын, бағытын дұрыс қалыптастыру тәрбиесіне байланысты. Мектепке дейінгі мекемелерде адамгершілік тәрбиесі тәрбиелеу және білім беру үрдісінде әр түрлі іс-әрекеттер арқылы жүзеге асырылады. Олармен ойынның әр түрін ұйымдастыра отырып, бір-біріне деген қайырымдылық, мейірімділік, жанашырлық, достық, жолдастық сезімдерді тәрбиелеуге болады. Ал балаларды қоршаған ортамен таныстыру, тіл дамыту, табиғатпен таныстыру, бейнелеу өнері сабақтарында өлі-тірі табиғатқа деген сүйіспеншілік, үлкендердің еңбегіне қызығу мен сыйластық сияқты адамгершілік сапалары қалыптастырылады.

Ата-аналардың балалармен қарым-қатынасында туындайтын қиындықтар, олардың балалардың даму ерекшеліктерін ескермеуінде. Балалар тек өз мүмкіндігінше игерген қимыл іс-әрекетіне байланысты өз-өзіне қызмет көрсетеді.

Сондықтан балалардың жас шамасына байланысты даму деңгейлерін білуі керек.

Туған күнінен 3 жасқа дейінгі балаларда физикалық және психикалық дамуы. Ерте балалық шақ кезеңі екі этапқа бөлінеді: туғаннан 1 жасқа дейін және 1 жастан 3 жасқа дейін.

Сәби шақтың алғашқы жылында сезім органдары тез дамып, қарым-қатынас ерекшелігі байқалады, 1 айдан бастап сәби өзінің айналасындағы адамдарды тани бастайды. Есту, көру арқылы үлкен адамдарға өзінің «күлу», «қимыл жасауы» арқылы реакция береді. Бұндай реакциялар баланың 3 айында пайда болады. Қолдарының көмегімен айналасындағы заттарды ұстай бастайды.

6 айлық даму деңгейінде, ол заттарды қолына ұстап, оған көңіл бөліп оны тістеу, лақтыру арқылы зерттей бастайды. Сонымен қатар 6 айлығында етбетінен өз бетінше жата алады, отырады, сүйемелдеу арқылы аяғын тік басып тұрып, жүре бастайды. Ол айналасындағы қоршаған заттарды танып, біліп, қасындағы адамнан қарым-қатынасын түсінеді.

Жыл аяғында, 1 жасқа толған кезде заттарды өз еркімен қолданып, үлкен адамдармен тепе-тең қарым-қатынасқа түседі. Заттардың қасиетін түсіне бастайды, бір немесе бірнеше сөз тіркестерін пайдаланады.

1 жастан 3 жасқа дейінгі уақыт аралығында жүру, жүгіру, өрмелеу, лақтыру сияқты қимылдарды игереді. Үлкен адамдарға еліктей отыра өзінің қимыл-қозғалысын жүйелейді. Сондықтан оның даму деңгейіне көңіл бөліп, бағыт берген жөн. «Біз допты домалатамыз, допты алдына ұста, енді оны бар күшінмен итер, менің допты қалай итергеніме қара».

Бала затты зерттей отырып онымен қалай ойнап кеткенін өзі де байқамай қалады. Ол бірінші ыдыстарды ашып – жауып үйренеді, одан кейін оны басқа заттармен салыстырады және оның ішіне заттар салу арқылы пайдалануға болатынын түсінеді. Ерте сәбилік шақ соныңда ол өзін жеке субъекті ретінде қабылдап, өзің жеке тұлға ретінде көрсетеді.

3 жастан бастап мектеп жасына дейінгі жас, яғни 3 жас кезеңінің тоқырауы басталады. Ерте сәбилік шаққа қарағанда баланың әлеуметтік орны өзгереді, енді оның жасына сай кейбір қарапайым өздігінен атқаратын міндеттер пайда болып, үлкендерден тәуелділігі азаяды.

Бала дамуының ерекшеліктері оған және іс - әрекет түрлерінен, әсіресе сюжетті – рөлдік ойындардан көрінеді. Бала өзімен қатар басқа балалармен қарым-қатынас жасай бастайды. Бұл кездегі баланың жетекші іс-әрекеті – ойын. Ойынның арқасында балада сапалы психологиялық өзгерістер пайда болады, онда үйрену әрекетінің негізі қаланады және бір-бірімен қарым-қатынасы дамытылады, ойын үстінде өздерін ұстай білуі, басқаларға өзін таныта білу қажеттілігі туындайды.

Ойын кезінде бала кейбір заттарды басқа нәрсемен ауыстыра алатынын көруге болады (зат, жануар, басқа адам ретінде өзін қолдана алды). Ойын бұл кезде символикалық (таңбалық) түрде өтеді. Баланың символды қолдануы – психикасының дамуының елеулі сәті. Бір жағынан қиял көрінісі болса, екінші жағынан әлеуметтік таңбаларды игеруді қамтамасыз етеді.

4-5 жас шамасында көру, есту, тері – қимыл сезгіштігі едәуір жоғарылайды. Көргіштігі артып, түстерді ажыратып, фонематикалық және жоғары дыбыстарды естуі дамиды.

4-7 жас аралығында көрнекі-бейнелі ойлау пайда болады. Ойлау процесінде міндетті түрде әрекет жасамай ол қадылдауы мен елестетуінің даму негізінде бейнелі түрде ойлай алады.

1. Ойын барысында баланың ырықты зейіні мен ырықты есі дамиды, оның өзі тілдің дамуына (ойын барасында өз тілегін түсіндіре білуі) септігін тигізеді. Ақыл-ойдың дамуына (жалпылау, сөздің жалпылама мағынасын қолдану) – ойша әрекетті нақты іс-әрекетке айналдыру.

2. Ойынмен қатар бала психологиясының дамуында іс-әрекеттің тағы бір түрі – жемісті, өнімді еңбек ету іс-әрекеті атқарылады. Оған сурет салу, аппликация,

мүсіндеу, конструкциялау жатады. Бала салған сурет схемасы түрде болғанымен, одан баланың қабылдауы мен ойлауына тән белгілер көрінеді.

3. Оқу міндеті- қандайда болмасын бір жаңалыққа үйренуге пайда болғанда ғана қалыптасады, осыған байланысты балалар үлкендер нұсқауын зейін қоя тындап, орындайды, өзін-өзі бақылауы пайда болады. Оқу әрекеті бала психикасына, оның қабылдау, зейін, ес, ойлау үрдістерінің ырықтылығы мен басқарылуына талаптар қойын, тиісті психологиялық қасиеттердің қалыптасуына әкеледі. Бала психологиясының дамуы мен қалыптасуына сенсорлық қабілеттер мен таным процестерінің қалыптасуы үлкен әсер етеді.

Ойлау формалары: ұғым, пікір, ой қорытындысы. Ерте сәби шақта іс-әрекет кезінде сөйлеу орын алса, ал енді алдын-ала сөйлеуі қалыптасады. Алдымен бала іс-әрекетін сөйлеу арқылы жоспарлай алады, кейін істелетін жұмысты тек ауызша істей алуға келеді. Бұның өзі баланың логикалы (жүйелі) ойлай алуына әкеледі.

Бала қабылдауының ерекшеліктеріне тоқтала кетейік. Біз сенсорлық эталондар бала қабылдауын тәртіпке келтіріп, қабылдауға жеңілдік туғызады.

Мектеп жасына дейінгілер уақытты және кеңістікті қабылдауда көп қиналады «Оң қол», «Сол қол» дегенді шатыстырады, фигуралардың суретін салуда көлем, бұрыш, енінің өзара кеңістіктегі арақатынасын ажырату қиынға түседі.

Зейін тұрақтылығы.

Бөбектерде 30-40 мин, 6-7 жаста 1-1,5 сағат. Арнайы есте қалдыру аз тек нақты бейнелерді суретке түсіргендей есте сақтайды.

Қиял.

Ойын негізінде ертегіге қызығушылық қабілетін қалыптастыру.

Жеке басының қалыптасуы. «Мен» ұғымы қалыптасады. Балалармен қарым-қатынасы ойын үстінде, егер үлкендермен қатынасы жақсы болса тілін алады. 1) Істің не ойынның қызықты болуы. 2) Кейде қызықтасада басқалармен қатар істеуге талпынады. 3) Өзін басқалар алдында азамат етіп көрсеткісі келеді. Отбасының да, балабақшаның да мақсат – мүддесі біреу – ол болашақ ұрпақ тәрбиесі. Болашақ азамат тәрбиеленетін алғашқы ұя – отбасы, ата – ана құшағы. Жас сәбидің алғашқы еститіні шешесінің мейірбан сөзі; көретіні анасының аялы алақаны. «Ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі» немесе «Әке көрген оқ жонар, ана көрген тон пішер» дегенде осының айғағы. Яғни, ата – анасының өнегесі, өнері балаға үлгі, бала үйде қандай игі істерге тәрбиеленсе, ұядан ұшқандада сол өнеге - өсиет оған сарқылмас қазына болары сөзсіз.

«Күздің кермет сыйы»

**Кеңес: «Иммунитетті қалай көтереміз?»
«Дұрыс тамақтанудың маңызы»**

Кеңес: «Иммунитетті қалай көтереміз?», «Дұрыс тамақтанудың маңызы»

Мақсаты:

Ата-аналарды балалардың денсаулығын нығайтуға арналған тиімді әдістермен, дұрыс тамақтанудың артықшылықтарымен және салауатты өмір салтының маңыздылығымен таныстыру.

Кеңес мазмұны

1. Иммунитетті қалай көтереміз?

Иммунитетті күшейтудің басты жолдары:

1.1. Таза ауа және физикалық белсенділік:

- Баланы күнделікті таза ауада серуендеуге шығарыңыз (кемінде 1-2 сағат).
- Жаттығулар мен ойындарды өмір сүру салтына енгізу.
- Жүзу, жүгіру немесе спорттық үйірмелерге қатыстыру.

1.2. Ұйқының маңызы:

- Баланың жасына сай ұйқы режимін қамтамасыз ету:
 - 3-6 жас аралығындағы балаларға 10-12 сағаттық ұйқы қажет.
- Ұйқы алдында гаджеттерді пайдалануды шектеу, тыныштық атмосферасын құру.

1.3. Стресстен қорғау:

- Баланың психоэмоционалдық жағдайын бақылау.
- Оған өз сезімдерін еркін білдіруге мүмкіндік беру және қолдау көрсету.

1.4. Сумен шынығу:

- Контрастты душ немесе қол мен аяқтарды жылы және салқын сумен шайып шынықтыру.
- Баланы гигиена ережелерін сақтауға үйрету (қол жуу, тісті тазалау).

1.5. Витаминдер мен минералдар:

- Маусымдық жемістер мен көкөністерді қолдану.
- Иммунитет үшін маңызды витаминдер:
 - Витамин С (цитрус, қарақат, қырыққабат).
 - Витамин D (күннің астында серуендеу, балық майы).
 - Темір, цинк (ет, жаңғақ, бұршақ).

2. Дұрыс тамақтанудың маңызы

2.1. Баланс сақталған рацион:

- Тамақтанудың негізгі компоненттері:
 - **Ақуыздар:** ет, балық, жұмыртқа, бұршақтар.
 - **Көмірсулар:** жарма, тұтас дәнді нан, көкөністер.
 - **Майлар:** өсімдік майы, жаңғақтар, авокадо.
 - **Витаминдер мен минералдар:** көкөністер мен жемістер.

2.2. Тамақтану режимі:

- Баланың тамақтануы күніне 4-5 рет болуы қажет:
 - Таңғы ас – ең маңызды тамақ.
 - Түскі ас – құнарлы және теңдестірілген болуы керек.
 - Кешкі ас – жеңіл және сіңімді тағамдар.

2.3. Тәттілерді және зиянды тағамдарды шектеу:

- Қантты, газдалған сусындарды, майлы және қуырылған тағамдарды тұтынуды азайту.
- Олардың орнына пайдалы баламаларды ұсыну: жаңғақтар, кептірілген жемістер, табиғи йогурт.

2.4. Суды жеткілікті мөлшерде ішу:

- Балалар күніне ____ мөлшерде таза су ішуі тиіс (жас ерекшелігіне қарай).
- Шай немесе шырын суды алмастыра алмайды.

3. Ата-аналармен әңгіме жүргізу:

Сұрақ-жауап:

1. Қалай дұрыс тамақтану дәстүрін отбасында енгізуге болады?
2. Баланың иммунитетін күшейтуде қандай табиғи өнімдерді қолданасыз?
3. Баланы спортқа немесе күнделікті қозғалысқа қалай қызықтыруға болады?

Ұсыныстар:

- Отбасымен бірге тамақ дайындау.
- Баланы күнделікті серуенге шақыру.
- Баланың тамақ мәзірін бірге талқылап, пайдалы тағамдарды таңдау.

4. Кеңес материалдары:

- **Инфографика:**
 - «Дұрыс тамақтану пирамидасы».
 - «Иммунитетті күшейту үшін қажетті дәрумендер».
- **Ұсынылатын кітаптар:**
 - «Балаларға арналған пайдалы тағамдар рецептілері».
 - «Салауатты өмір салты әліппесі».

5. Қорытынды:

- Салауатты өмір салтын ұстану – бұл бала денсаулығының кепілі.
- Ата-аналар балаларына үлгі болып, оларды дұрыс тамақтануға, белсенді өмір салтына және өз денсаулығын күтуге үйретуі қажет.

Кітап бұрышы(Ата-анамен бірлескен жұмыс)

Хаттама №2. 18.12.2024.

Назарда: балаларын тийн дагынча
ураа хэс мотормасонан манар

Хатхана: 15

Хатхана: 10.

Хүн түртүдінди мэгсөөр:

1. Балдана. Бүрүнчү баа-и баагана

2. Нааа маа мегеске арнаган ертүгүн
и-маларанан манастар.

3. Ертүгүнке бүрүнчү саймалар
түрүнчү келісін мегсөө.

Түрүнчү.

Бүрүнчү мегсөө бөгүнчү маа
түрүнчү Саймалар 1 с балдана
оңдоо. Ата-аналар балдана
малдан түрүнчү манастар.

Екинчи мегсөө бөгүнчү маа түрүнчү
балдана бүрүнчү ертүгүнчү и-малар-
мал мен манастаран өттү. Ата-
аналар бир ачаураа нааа мегсөө
малдан ата-аналар катханага дег
малдан

Чуушунчү мегсөө бөгүнчү, маа
түрүнчү Саймалар 1 с. Ертүгүнчү
балдана бүрүнчү саймалар манастар
алтто. Сого мен катар үл-келдүрүлү

Нааа. Нааа бүрүнчү мегсөөр бар
ерени, ачау арнаган келдүрүлү
Келдүрүлү алтто өттү
Ата-аналар саймалар манастар
манастаран ата-аналар өттү дег
балдана манастар.

Түрүнчү:

1. Балдана оңдоо.
Ата-аналар үл-келдүрүлү манастаран алтто

2. Нааа. Нааа ертүгүнчү келдүрүлү
манастаран ата-аналар түрүнчү

3. Ертүгүнчү бүрүнчү саймалар
ата-аналар түрүнчү

Бүрүнчү: Балдана Н.А. Түрүнчү

Нааа: Сарсалаа Н. Сүрүнчү

Баяндама:

«Балалардың тілін дамытуда ұсақ қол моторикасының маңызы»

Тәрбиеші:Салқынова Л.С

Қожахмет С.Р

Баяндама: «Балалардың тілін дамытуда ұсақ қол моторикасының маңызы»

Кіріспе

Балалардың тілін дамыту – олардың жалпы психологиялық және әлеуметтік дамуының маңызды бөлігі. Зерттеулер көрсеткендей, ұсақ қол моторикасының дамуы тілдің қалыптасуына тікелей әсер етеді. Баланың саусақ бұлшықеттерін дамыту арқылы біз оның сөйлеу орталығының белсенділігіне ықпал ете аламыз.

1. Ұсақ қол моторикасы деген не?

Ұсақ қол моторикасы – бұл саусақтардың және қолдың ұсақ бұлшықеттерін белсенді жұмыс істеуге үйрету қабілеті. Бұл дағды баланың күнделікті өмірінде: жазу, сурет салу, киіну, түйме түймелеу сияқты әрекеттерді орындауына мүмкіндік береді.

2. Ұсақ моторика мен тіл дамуының байланысы

1. Нейрофизиологиялық байланыс:

- Саусақтардың және қолдың бұлшықеттері ми қыртысының сөйлеу орталығына жақын орналасқан. Саусақтардың белсенді қозғалысы сөйлеу орталығын ынталандырады.
- Қол қозғалысы артқан сайын, сөйлеуге жауапты нейрондық желілер белсендірек жұмыс істейді.

2. Ерте кезеңдегі дамудың маңызы:

- Баланың қолымен ойнауы, заттарды ұстап көруі оның когнитивті және тілдік дағдыларын арттырады.
- 1-3 жас аралығында баланың қол қозғалыстарының жетілуі сөздік қордың артуына ықпал етеді.

3. Ұсақ моториканың дамуының пайдасы

• Тілдік дағдыларды қалыптастыру:

Саусақ қозғалыстарының дамуы артикуляциялық аппараттың икемділігін күшейтеді.

• Жазу мен оқуға дайындық:

Баланың қолының икемділігі оның әріптерді жазуға дайындығын арттырады.

• Логикалық ойлау мен шығармашылық қабілеттерді дамыту:

Саусақ жаттығулары арқылы бала шешім қабылдау, назар аудару және қиялдау қабілеттерін жетілдіреді.

4. Ұсақ моториканы дамытудың тиімді тәсілдері

1. Саусақ гимнастикасы:

- Саусақтарды бүгу, жазу, айналдыру жаттығулары.

- Мысалдар: «Саусақпен жаңбыр жаудыру», «Құмырсқалар жүгіріп барады».

2. Шығармашылық әрекеттер:

- Пластилиннен мүсін жасау.
- Түрлі-түсті қағаздардан аппликация жасау.

3. Құрылымдық ойындар:

- LEGO және басқа құрастыру ойыншықтары.
- Мозаика құрастыру.

4. Күнделікті іс-әрекеттер:

- Түймелерді түймелеу, жіпке моншақ тізу.
- Ұсақ заттарды жинап, олармен ойнау.

5. Табиғи материалдармен жұмыс:

- Құммен, сумен немесе дәндермен ойындар.
- Жапырақтардан, жаңғақтардан немесе бұтақтардан қолөнер жасау.

5. Тіл мен моториканы дамытуға арналған ойындар

• «Саусақ ойыны»:

Саусақ қимылдарын өлеңдермен біріктіру. Мысалы:

- «Мысықтың балалары» немесе «Саусақ ағайындар».

• «Заттарды жасыру»:

Баланың ұсақ заттарды қолымен іздеп табуына мүмкіндік беру.

• Құм мен судағы тапсырмалар:

Құм немесе су ішіне кішкентай ойыншықтарды жасырып, табуды ұсыну.

6. Ата-аналарға ұсыныстар

- Балаңызбен бірге күнделікті жаттығулар жасаңыз.
- Ұсақ моториканы дамыту үшін баланың қызығушылығына сай шығармашылық әрекеттерге қатысуын қадағалаңыз.
- Саусақ жаттығуларын ертегілермен, өлеңдермен немесе әндермен біріктіріңіз.
- Баланы жаңа іс-әрекеттерге үйретуде шыдамдылық пен қолдау көрсетіңіз.

Қорытынды

Ұсақ қол моторикасының дамуы балалардың тілін жетілдіруде маңызды рөл атқарады. Бұл тек сөйлеуді ғана емес, сонымен қатар олардың жазу, оқу және жалпы когнитивтік қабілеттерінің жетілуін қамтамасыз етеді. Сондықтан ата-аналар мен педагогтардың осы бағытта бірлесіп жұмыс жасауы өте маңызды. Баланың дамуында әрбір кішігірім қадам үлкен нәтижеге апарады.

Ұсақ моториканы дамытуға арналған ойындар мен жаттығулар

1. Саусақ гимнастикасы

Балалардың қолдарының икемділігін арттыру және сөйлеу қабілетін дамыту үшін саусақ гимнастикасы тиімді құрал болып табылады. Төменде танымал жаттығулар мен олардың орындалу үлгілері ұсынылған.

«Саусақпен жаңбыр жаудыру»

Мақсаты:

Баланың саусақтарының үйлесімділігін және сезімталдығын дамыту.

Орындау тәсілі:

1. Балалар екі алақанын жоғары көтереді.
2. Бір қолдың саусақтарын екінші алақанға «жаңбыр тамшылары» сияқты жеңіл-жеңіл түртіп түсіреді.
3. Бір қолды түрткеннен кейін екінші қолмен қайталайды.
4. Жаттығуды біртіндеп жылдамдатып орындауға болады.

Балаларға арналған мәтін:

*«Тамшы-тамшы жаңбыр жауды,
Жерге түсіп, суға айналды.»*

«Шарлар ұшып барады»

Мақсаты:

Саусақтарды еркін қимылдатуды және олардың үйлесімділігін арттыру.

Орындау тәсілі:

1. Балалар алақандарын алдына жайып, саусақтарын «үрлеп шарды толтырып жатқандай» қимылдатады.
2. Саусақтарын жұмып, шарды байлағандай етіп көрсетеді.
3. Қолдарын жоғары көтеріп, шарлардың «ұшып бара жатқанын» елестетеді.
4. Қимылмен бірге баяу немесе тез «ұшу» қимылын жасайды.

Балаларға арналған мәтін:

*«Шарлар аспанға ұшты,
Жоғары, жоғары кетті,
Қолымыз бұлғап тұрды,
Шарлар көзден ғайып болды.»*

2. Басқа саусақ гимнастикасы жаттығулары

«Саусақ ағайындар»

Мәтін:

*«Бұл – бас бармақ, бұл – балаң үйрек,
Бұл – ортан терек, бұл – шылдыр шүмек,
Ал мынау – кішкентай бөбек,
Бәрі бірге үйде тұрады.»*

Қимылдары:

- Әрбір саусақты аттап өтіп, мәтін бойынша оларды бүгіп-жазады.

«Құмырсқалар жүгіріп барады»**Мәтін:**

*«Құмырсқалар жүгірді,
Қолды саусақ сипайды.
Әрі-бері, төмен-төмен,
Саусақтар шапшаң қимылдайды.»*

Қимылдары:

- Екі қолдың саусақтарын алақанның бойымен төмен-төмен жүгірту.

3. Шығармашылық ойындар**Мозаика құрастыру:**

Балалар ұсақ мозаика бөлшектерінен сурет немесе үлгіні құрастырады.

Пластилинмен жұмыс:

Қарапайым пішіндерден бастап (доп, шар) күрделі мүсіндерді жасауды ұсыныңыз.

Түймелер мен моншақтар тізу:

Жіпке түймелер мен моншақтарды тізіп, әдемі бұйымдар жасау.

Құммен және дәндермен ойындар:

Балаларға ұсақ заттарды (күріш, бұршақ) сұрыптауды немесе олармен сурет салуды ұсыныңыз.

4. Табиғи материалдарды қолдану

- Жапырақтардан аппликация жасау.
- Жаңғақтардан немесе бұтақтардан қарапайым мүсіндер құрастыру.
- Құммен, суды шая отырып ұсақ ойыншықтарды табу.

5. Күнделікті қолайлы әрекеттер

- Түйме түймелеу, сыдырма ілгектерін ашып-жабу.
- Шанышқыны, қасықты дұрыс қолдануды үйрету.
- Бояумен немесе бормен сурет салу.

Ұсақ моторикаға арналған бұл ойындар мен жаттығулар балаңыздың саусақтарының икемділігін арттырып, тіл дамытуға көмектеседі. Ең бастысы – баламен бірге қызығушылық танытып, оны қызықтыруға тырысыңыз! □

Тренинг: Саусақ гимнастикасы және пластилинмен жұмыс**Мақсаты:**

- Ата-аналарға балалардың ұсақ қол моторикасын дамытуға арналған жаттығуларды көрсетіп, олардың маңыздылығын түсіндіру.
- Қол моторикасын дамытуға бағытталған практикалық жұмыс арқылы ата-аналардың тәжірибесін кеңейту.

Жоспар (10-15 минут):

1. Кіріспе (2 минут)

Тәрбиешінің сөзі:

«Баланың тілін дамытуда ұсақ моториканың маңызды рөл атқаратынын білеміз. Бүгін сіздермен бірге саусақ гимнастикасын орындап, пластилиннен түрлі пішіндер жасап көрейік. Бұл жаттығуларды сіздер үйде балаларыңызбен бірге оңай жасай аласыздар.»

2. Саусақ гимнастикасы (5-7 минут)

Қадамдары:

1. Жаттығу: «Саусақ ағайындар»

- Әр саусақты кезекпен бүгіп, жазу.
- Мәтін:
*«Бұл – бас бармақ, бұл – балаң үйрек,
Бұл – ортан терек, бұл – шылдыр шүмек,
Ал мынау – кішкентай бөбек,
Бәрі бірге үйде тұрады.»*

2. Жаттығу: «Саусақпен жаңбыр жаудыру»

- Бір қолдың саусақтарын екінші алақанға жеңіл түртіп, «жаңбыр тамшылары» сияқты көрсету.
- Мәтін:
*«Жаңбыр, жаңбыр, тамшылайды,
Жерге түсіп, ағады.»*

3. Жаттығу: «Шарлар ұшып барады»

- Қолдарды жоғары көтеріп, саусақтармен ауада «шарлардың ұшқанын» көрсету.
- Мәтін:
*«Шарлар ұшты аспанға,
Қол бұлғады баршаға.»*

3. Пластилинмен жұмыс (5-7 минут)

Тапсырма:

- Ата-аналарға пластилин беріледі.
- Жаттығу барысында балалармен бірге жасауға болатын қарапайым пішіндер ұсынылады.

Қадамдары:

1. Доп жасау:

- Пластилинді екі алақан арасында домалатып, доп жасауды көрсету.
- Жаттығу: «Доп секіріп кетті» – дайын болған «доппен» үстел үстінде секіру қимылын жасау.

2. Жылан жасау:

- Пластилинді алақанмен айналдыра тартып, ұзын «жылан» жасау.
- Балаларға дайын жыланды әртүрлі формада бұғу ұсынылады.

3. Жеміс жасау:

- Балаларға арналған қарапайым пішіндерді жасау: алма, алмұрт, банан.

- Ата-аналарға бұл жаттығу арқылы балалардың қол бұлшықеттерін күшейтудің қаншалықты маңызды екенін түсіндіру.

4. Қорытынды (2 минут)

Тәрбиешінің сөзі:

«Саусақ гимнастикасы мен пластилинмен жұмыс баланың ұсақ моторикасын ғана емес, оның шығармашылық қабілеттерін, зейінін және тілін дамытуға көмектеседі. Мұндай жаттығуларды балаларыңызбен бірге жасасаңыздар, олардың дамуына үлкен үлес қосасыздар.»

Ұсыныс:

Ата-аналарға осындай жаттығуларды күнделікті ойын ретінде ұйымдастыруды ұсыну.

Тәрбие сағаты : «Тәуелсіз ел тірегім»

.«Төрле, төрле, Жаңа жыл!»

**Апталық қысқы қызықтар мен сауықтарды өткізудегі
ата-аналардың қатысы. «Біз ептіміз» қысқы ойындары**

Апталық қысқы қызықтар мен сауықтарды өткізудегі ата-аналардың қатысы. «Біз ептіміз» қысқы ойындары

Апталық қысқы қызықтар мен сауықтар: «Біз ептіміз» қысқы ойындары **Мақсаты:**

- Балалар мен ата-аналардың қысқы ойындарға белсенді қатысуын қамтамасыз ету.
- Салауатты өмір салтын насихаттау.
- Отбасылар арасындағы қарым-қатынасты нығайту.
- Балалардың дене шынықтыру және әлеуметтік дағдыларын дамыту.

Жоспар:

1. Өткізу орны мен уақыты:

- **Өткізу күні:** Апта бойы (күндер мен уақытты нақтылау).
- **Өткізу орны:** Балабақшаның аумағы немесе жақын маңдағы ашық алаң.
- **Қатысушылар:** Балалар, ата-аналар, тәрбиешілер.

2. Дайындық кезеңі:

1. Ата-аналарды тарту:

- Ата-аналарды апталық қысқы қызықтарға шақыру.
- Әр отбасының міндеттерін анықтау (ойындарға қатысу, жабдықтарды дайындау, төрешілік жасау).

2. Жабдықтар:

- Шаңғы, шаналар, қардан жасалатын құралдар (қар кесектері, қалыптар).
- Жалаушалар, конустар, кедергілер.
- Жылы киім мен арнайы жабдықтарды кию туралы ескерту.

3. Безендіру:

- Ойын алаңын қысқы атмосферада безендіру (қар мүсіндері, баннерлер).

3. Ойындар бағдарламасы:

1. «Шана жарысы» (балалар мен ата-аналар қатысады):

- Балалар шанаға отырады, ал ата-аналар оларды белгіленген қашықтыққа дейін сүйрейді.
- Ережесі: ең жылдам әрі қауіпсіз команда жеңеді.

2. «Қардан мүсін жасау» (отбасылық сайыс):

- Әр отбасы қардан өз мүсінін жасайды (аққала, жануарлар, үй).
- Уақыт шектеуі: 15-20 минут.
- Жеңімпаз: ең креативті және ерекше мүсін жасаған отбасы.

3. «Қар лақтыру» (дәлдікке арналған ойын):

- Қар кесектерін шеңбердің немесе шелектің ішіне дәл лақтыру.
- Балалар мен ата-аналар кезек-кезек ойнайды.

4. «Қардан лабиринт» (қимыл-қозғалыс ойыны):

- Қардан жасалған жолдар арқылы лабиринт құру.
- Балалар лабиринттен өтуді жарысып орындайды.

5. «Қысқы эстафета» (топтық ойын):

- Белгіленген бағытта жүгіріп, кедергілерден өту.

- Эстафета құрамына шаңғы, шанамен сырғанау және қардан кедергілерді айналып өту кіреді.

4. Қызықты сәттер:

Шығармашылық аймақ:

- Балалар қарды бояп, түрлі суреттер салу.
- Табиғи материалдармен (қар, бұтақтар) қысқы декорация жасау.

Жылыну аймағы:

- Шара соңында ата-аналар мен балаларға арналған жылы сусындар (шай, какао) мен жеңіл тағамдар ұсынылады.

5. Қорытындылау:

1. Жеңімпаздарды марапаттау:

- Әрбір сайысқа жеңімпазды анықтап, шағын сыйлықтар мен мадақтамалар табыстау.
- Мысалы: «Ең жылдам отбасы», «Ең креативті отбасы», «Ең ұйымшыл команда».

2. Қорытынды сөз:

- Тәрбиеші барлық қатысушыларға алғыс айтып, қысқы сауықтардың балаларға пайдасы туралы атап өтеді.

3. Бірлескен сурет:

- Ата-аналар, балалар және тәрбиешілер бірге қысқы ойын алаңында суретке түседі.

6. Ата-аналардың қатысуы:

- **Ұйымдастыру:** Ойын алаңын дайындау, жабдықтарды әкелу.
- **Жетекшілік:** Ойындардың қауіпсіздігін бақылау және әділқазылар тобына қатысу.
- **Қолдау:** Балаларға ойын кезінде көмек көрсету.

7. Қорытынды:

Бұл апталық қысқы қызықтар балалар мен ата-аналарға жағымды эмоциялар сыйлайды, салауатты өмір салтын насихаттайды және отбасылық қарым-қатынастарды нығайтуға ықпал етеді.

Баяндама
«Бала неге өтірік айтады?»

Тәрбиеші: Салкынова Л.С

«Бала неге өтірік айтады?»

Қазіргі заманның балалары – ерекше ақылды, жылдам, еркіндікке құмар балалар. Мүмкін сондықтан да олар көп нәрсені талап етеді. Осыған орай қазіргі ата-аналар тәрбие беру жөніндегі мәселелер бойынша біршама қиындықтарға тап болады.

Тәрбиенің отбасынан басталатыны сөзсіз. Күнделікті «беті қолыңды жу, тісінді тазала, өтірік айтпа, біреудің затын рұқсатсыз алма» т.б деген сияқты сөздерді айтуға жеңіл болғанмен, осы сөздердің тәрбиелік мәні зор екенін естен шығармау керек.

Баланың үлкендерге өтірік айтуы, көбінесе ол балаға жеткілікті дәрежеде көңіл бөлінбейтіндіктен деп түсіндіреді мамандар. Кейбір ата-аналар баланың ішкі жан дүниесіне үңілмейді, тіпті оның қажеттіліктері мен сұраныстарына назар да аудармайды. Мұндай жағдайларда бала өзін ата-анасына еш керексіз сезінеді, бірақ олардың қоятын талаптарынан қорқады. Бала бойын жайлаған қорқыныш оның ересектер алдында өтірік айтуға, алдауға итермелейді. Бала ересектердің көңілінен шығу үшін және өзін қорғау үшін, тығырықтан шығу үшін де жалған сөйлеуге барады. Мұндай нәрсе ой-қиялы бай, яғни ойынан «шындық» құрастырып шығарғысы келетін балаларда көп кездеседі.

Ата-ана – бала тәрбиесіндегі басты тұлға. Сондықтан әке де, шеше де балаларының жан дүниесіне үңіліп, мінез-құлқындағы ерекшеліктерді жете білгені жөн.

Әдетте ата-ананың балаға деген немқұрайлығы, салқынқандылығы теріс мінездердің қалыптасуына әкеліп соқтырады. Өзіңіз ойланыңызшы, өмірде алаяқтар, бетімен кеткен жүгенсіздер, қылмыскерлер қайдан шығады? Олардың тағдыр жолдарын талдап қарағанда балалық шағы дұрыс қалыптаспағаны белгілі болған. Әсіресе, баланың 4-5 жасындағы қылықтарына мән берген абзал. Көптеген ата-аналар бұған балалық деп қарайды. Басында балалар әке-шешесінің қатаң сөгісінен қорқып, өтірік сөйлей бастайды. Қалағанын алу үшін өтірік айта бастайды. Бірте-бірте бала қулыққа бейімделе бастайды. Тіпті, жалған сөйлеуді «қару» етіп алады. «Сәтті» басталған өтіріктер әрі қарай да баланың осылай көзқарасы бұрыс қалыптасуына жол ашады.

Сондықтан, отбасында бала қандай жағдайда өтірік айтады, соны анықтап алуыңыз керек. Оның өтірік айтуының себебі неде? Бәлкім, отбасындағы мүшелермен арадағы қарым-қатынастың дұрыс болмауынан, қатар-құрбыларының арасындағы қарым-қатынастың қиындауынан болар. Мұны біліп алған соң, енді жай өзгертуге тырысыңыз. Яғни, баланың өтірік сөйлеуіне итермелейтін жағдайларды болдыртпауға тырысыңыз.

Естеріңізде болсын! Егер балаңыз өтірік айта бастаса, оның ішкі жан-дүниесінде қандай да бір проблема болғаны.

Бала өтірік айтқан жағдайда ата-аналар не істеуі және өздерін қалай ұстауы керек? Мысалы, балаңыздың өтірік айтқанын біліп тұрсыз, тіпті дәлеліңіз де бар делік, психологтар мұндай жағдайда онымен ақырын отырып, жәйлап тілдескен жөн дейді. Психолог Алан Фромм балаңызға әсіресе мына сөздерді міндетті түрде айтып өтіңіз деп ескертеді. «Балам, маған мұның қалай болғанын бастан-аяқ айтып берші. Мейлі, сен кінәлі болсаң да, жазаламай-ақ қояйын. Тек менен ештеңе жасырма. Егер сен бәрін айтып берсең, неліктен жаман қылыққа барғаныңның себебін тауып түсіндіріп беремін. Екінші рет қайталамайтын боласың!» деп айту керек.

Бала мына жағдайда өтірік айтады:

- ыңғайсыз жағдайға тап болудан қорқып, ата-анасының жазалауынан қорыққаннан, ұялғаннан.
- қалағанына қол жеткізу үшін немесе ұнатқан нәрсесін алу үшін.
- баланың өзі жақсы көретін досын қорғау үшін.
- өзінен үлкендердің мақтауына ие болу үшін және ұнау үшін.
- өзінікі «дұрыс екенін» ұқтыру үшін.

Ешуақытта баланың теріс әрекетін көре сала оны қорқытып-үркітіп, жазалаймын деп шара қолдануға асықпаңыз. Оны одан бетер өтірік айтуға итермелейсіз. Сондықтан баланың ішкі эмоциясы басылғанын күтіңіз. Төтеннен ашуға мініп, дөрекілік көрсететін болсаңыз, сізге сенбей өседі, іштей «жау» санап өсуі мүмкін. Бұл жерде балаға өтірік айтқызбаудың бірден-бір кепілі – сенімділік. Яғни, бала мен үлкен адам арасында сенім қалыптасуы керек. «Бала неліктен өтірік айтады?» кітабының авторы, американ психологы Пол Экман бұл мәселені жеңу үшін баламен ашық әңгімелесу керек екенін айтады. «Балам, екеуіміздің арамызда бір-бірімізге деген сенімнен артық ештеңе жоқ. Егер ұнамсыз қылықтар жасап қойсаң, маған оны айтудан қорықпа. Әрине, сен бәрін жасырып қалуыңа болады. Бірақ, шындықты айтуға батылдық танытсаң, мен сен үшін мақтанар едім». Балаға өтірік айтудың соңы неге апарып соқтыратынын мысалдармен түсіндіріп беріңіз. Ертең үйден тыс бөтен ортадағы адамдармен араласа бастаған шақта мұнан да үлкен мәселелер, жалған нәрселер, алдап-арбаулар балаңыздың алдынан кездесуі мүмкін ғой. Мысалы, қатарластары, құрбы-құрдастары, одан ересектері... Оларға қалай сенуге болады? Қандай жағдайда сенбеуі керек? Өмірде кездесетін мысалдарды, оқиғаларды айтып беріңіз.

Әрине, біз балаларымыздың тәртіпті, әділ, өнегелі болғанын қалаймыз. Мұндай нәтижеге қол жеткізу үшін тіпті ең кішкентай деген мәселеге дейін әділ болуыңыз керек. Берген уәдеңізді орындай алмадыңыз ба, онда не себепті ондай болғанын айтып, балаға түсіндіруіңіз қажет және кешірім сұрау артықтық етпейді.

Сенің қолдайтының да, қорғайтының да – отбасы бақыты. Айтарың да, үйретерің де – тәрбие.

Абай атамыз былай дейді: «Балаға көбіне үш алуан түрлі мінез жұғады. Біріншісі – ата-анадан, екіншісі – ұстазынан, үшіншісі – құрбысынан. Солардың ішінен бала қайсысын жақсы көрсе, сонысынан көбірек жұғады. Сондықтан жұмыс қаншалықты қауырт болса да, қаншалықты шаршап-шалдығып жүрсе де ата-ана бала тәрбиесін ұмытпауы тиіс. Балалардың болашақ қадамы отбасында басталатыны бәрімізге аян. Бала жақсы әдетті болса да, жаман әдетті болса да ең алдымен отбасында алады.

Психологиялық тұрғыдан алғанда адамдарға сеніммен қарау балаға қажетті аса маңызды қасиет. Осы кезде балада үлкендердің талап-тілегінен шығуға деген тырысушылық, үлкендердің көзіне түсуге деген талпыныс байқалады. Бала үлкендерге ұнауға талпыныс білдіре отырып, мінез-құлық ережелерін орындауға ұмтылады. Осы ұмтылыс барысында оның бойында ар-ұят сияқты адамгершілік сезім пайда болады. Сондықтан баланың түр-сипатына емес, ішкі жан дүниесіне өте қатты көңіл бөлсек екен.

«Өзіңді және достарыңды тұмаудан сақта!»
(Медбике баяндамасы)

«Өзіңді және достарыңды тұмаудан сақта!»

ЖРВИ және тұмау ауруын алдын алу

Тұмау және ЖРВИ алдын алу жөнінде кеңестер :

Ата аналардың назарына Тұмау ауруы күзгі қолайсыз ауа райы мен қысқы салқынның ажырамас бөлігі іспетті. Осы кезеңде адамдарда тұмаурату мен жөтел,

жалпы әлсіздік пен қызудың көтерілуі байқалады. Тұмау және басқа ЖРВИ (жіті респираторлық вирустық инфекция) несімен қауіпті? Тұмау және басқа да ЖРВИ

жоғарғы тыныс жолдары, жүйке жүйесі, құлақ және жоғарғы тыныс органдарының

зақымдануымен қауіпті. Асқынулар 3 жасқа дейінгі балалар арасында жиі кездеседі, себебі олардың иммунитеті әлі де жетілмеген және жүйке жүйесі толық

қалыптаспаған. Тұмау және басқа ЖРВИ сырқаттану балалар арасында ересек адамдарға қарағанда жыл сайын 4-5 есе жоғары болады. Соның ішінде 5 жасқа дейінгі балалар арасында тұмау және ЖРВИ ауыр ағымда өтіп, асқынулар туындауы

мүмкін. Респираторлы ауруларға шалдығу мүмкіндігі мектепке дейінгі балалар мекемесіне және мектепке баратын балалар арасында жоғары, себебі үлкен ұжымдарда инфекция тез таралады.

Тұмау – жоғары тыныс алу жолдары зақымдалу және уыттану белгілерімен сипатталатын жұқпалы инфекциялық ауру. Ауру адамнан сау адамға жөтелген, түшкірген кезде ауа тамшысы арқылы беріледі.

Тұмаудың белгілері мыналар - тамақ ауруы, дене қызуының көтерілуі, бас ауруы , сонымен қатар, бұлшық еттің ауруы, осыдан барып адам еңбекке уақытша жарамсыз болып қалады. А,В,С грипп вирусымен түр- түріне бөлінеді. Тұмау ауруы 5-10күнге дейін созылып қайта өрбіп асқынып кетуі мүмкін. Асқынған ауру бактериялды инфекциялармен қозып (отит,гайморит) ауруларына айналады.

Тұмау және ЖРВИ алдын алу: баланы вирустан қалай сақтауға болады?

- Вакцинация. Жылына бір рет, күз айларында, барлық жанұя мүшелерінің тұмауға қарсы вакцина алуына кеңес беріледі. Жыл сайын біздің облысымызда ақысыз түрде тұрғындардың неғұрлым әлсіз топ өкілдері: балалар үйінің, сәбилер үйінің тәрбиеленушілері, мектеп – интернат оқушылары, қарттар үйіндегі адамдар,

медкызметкерлер егіледі. Сонымен қатар осы жылдың қазан айынан бастап қаланың

барлық емханаларында ақылы түрде тұрғындарға вакцинация жасалады;

- Тұмауға қарсы витаминдік профилактика балалар мен ересек адамдардың респираторлық вирустарды жұқтыруына тосқауыл болады. Респираторлық вирустарға қарсы тұруға жеке бас тазалығын сақтау және белсенді салауатты өмір салты көмектеседі, соның ішінде:
- Жоғарғы тыныс жолдарының кілегей қабаты және тері жамылғысының тазалығы (тамақты шаю, мұрын қуысын шаю, қолды жиі сабындап жуу және тұрақты шомылу шаралары);
- Үйдің тазалығын сақтау – қоршаған орта әсерінен тұмау вирусы тез жойылады (тұрақты түрде бөлмелерді желдету және ылғалды тазарту, бөлме температурасын 20-24С және ылғалдылықты 30-35% аралығында ұстау);
- Көкөніс пен жеміс-жидектен тұратын толыққанды байытылған тамақ көздерін пайдалану;
- Дене шынықтырумен, спортпен айналысу және организмді шынықтыру. Егер бала сыр аурудың асқынуынан сақтайсыз. Мұрын қуысына “Оксолин” майын жағыңыз — ол вирустың таралуына тосқауыл болады. Оны науқас та, сырқаттанбаған адам да пайдалануға болады. Баланы үй жағдайында өзіңіз емдемеңіз – бұл оның денсаулығы мен өміріне қауіпті. Дәрігер шақыртыңыз – себебі тек білікті маман ғана дұрыс диагноз қойып, ем-шара тағайындай алады. қаттанса — не істеу керек? Ең бастысы - үйде қалыңыз. Осылайша сіз балаңызды аурудың асқынуынан сақтайсыз. Мұрын қуысына “Оксолин” майын жағыңыз — ол вирустың таралуына тосқауыл болады. Оны науқас та, сырқаттанбаған адам да пайдалануға болады. Баланы үй жағдайында өзіңіз емдемеңіз – бұл оның денсаулығы мен өміріне қауіпті. Дәрігер шақыртыңыз – себебі тек білікті маман ғана дұрыс диагноз қойып, ем-шара тағайындай алады.

Аурудың алғашқы белгілері пайда болса:

1. Үйде қалыңыз;
2. Төсек режимін сақтаңыз;
3. Бөлмені күніне 2 рет таза ауамен желдетіңіз;
4. Мұрыннан су аққанда, жөтелгенде, медициналық демперде киген жөн;
5. Сусын, шай, шырын түрінде сұйықты көп ішіңіз;
6. Жеке бас тазалығын сақтаңыз;

Дәрігерді үйге шақырып,

**Жіті респираторлық вирустық инфекция және
басқа да вирусты инфекциялардың алдын алу шаралары**

1. Үйден шығарда мұрныңыздың ішіне оксалин жақпасын жағыңыз;
2. Адамдар көп жиналған жерден аулақ болыңыз;
3. Сұйықты көп ішіңіз, таза ауада көп жүріңіз;
4. С дәрумені бар тағамдарды көбірек қолданыңыз;

5.Халық емін қолданыңыз(пияз, сарымсақ).

6. Ұсыныстарын қатаң сақтаңыз.

Тұмауды алдын алудың жолдары:

Ең тиімді алдын алу әдісі- тұмауға қарсы вакцинасы.

- Эпидемия кезінде адамдармен байланысыңызды мүмкіндігінше азайтуға тырысыңыз (қоғамдық көліктермен жиірек жүріп,қонаққа барудан бас тартыңыз).
- Бөлмеңізді, үйіңізді жиі желдетіп, ылғалды түрде жиыстырып қойыңыз.
- Мұрныңыздың шырышты қабығын интерферонды қолдана отырып, 0,25 пайызды оксалин майымен майлап қойыңыз.
- Сарымсақ пияз сонымен қатар құрамында С дәрумені бар өнімдерді көбірек пайдаланыңыз лимон,орамжапырақ,қара қарақат.
- төрт қабатты дәкелі таңғышты қолданыңыз.
- Толық тамақтаныңыз
- Таза ауада жүйелі түрде серуендеу, денешынықтырумен және спортпен айналысуды қолға алыңыз.
- Тұмаумен ауыратын науқасты басқалардан алшақтауды ұмытпаңыз.

Тұмау – жұқпалы вирустық ауру. Эпидемиология институтының ғалымдарының айтуы бойынша аурудың ушығуы желтоқсан айының соңы мен қаңтар айының басында болады.

Жұғу жолы – ауа-тамшылы.

Аурудың тарау көзі – сөйлеу, жөтелу, түшкіру кезінде вирус бөлетін тұмаумен ауыратын адам.

Тұмаудың негізгі белгілері – бастың ауруы, көзді басқа жаққа бұрып қараған кезде көздің ішінің ауруы, буын, бұлшық еттің ауруы, дененің әлсіреп ауруы, дене қызуының көтерілуі.

Тұмаудың емдеу:

1. Жатып емделу;
2. Дәрігерді үйге шақыру;
3. Жылы сусындарды жиі ішу;
4. Қызу көтерілген кезде парацетамол, эффералган, фервекс, терафлю т.б ішу;
5. С дәрумені бар өнімдерді көп пайдалану.

Тұмаудың алдын алу үшін не істеу керек:

1. Эпидемия басталмай тұрып, вакцинация жасау;
2. Эпидемия басталмай тұрып, мұрынның тесіктеріне 2-3сағат бұрын оксолин майын жағып, 2-3рет интерферон тамызып тұрыңыз;
3. Тұмаудың алғашқы белгілері байқалған кезде басқаларға жұқтырмау үшін үйден шықпау;
4. Медициналық бетперде киіп алып жүріңіз. Оны әр 3 сағат сайын ауыстыруды ұмытпау;
5. Сыныпты жиі-жиі желдетіп, үзіліс кезінде сыртқа шығып тұру;.
6. Тағам дайындауға көкөністер, жемістерді, сонымен қатар С дәруменіне бай өнімдерді жиі пайдалану;.
7. Адам көп жерлерге бармауға тырысу керек.

Жадынама: «Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі»
Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі туралы ұсыныстар:

Жадынама: «Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі»

Бала тәрбиесіндегі ата-ананың үлгісі туралы ұсыныстар:

- 1. Баланың алдындағы мінез-құлық үлгісі:**
 - Балалар ата-ананың әрекеттерін бақылап, соларды қайталайды. Сондықтан, сабырлылық, адалдық, еңбекқорлық сияқты қасиеттерді көрсетіңіз.
 - Айтқан сөзіңіз бен әрекетіңіз сәйкес болуы маңызды: «Не істесем, сол дұрыс» деген қағиданы ұстаныңыз.
- 2. Сөздік қарым-қатынас:**
 - Баламен жұмсақ, жылы сөйлесіңіз.
 - Мақтау мен мадақтау – балаңыздың өзіне деген сенімділігін арттырады.
- 3. Тәртіп пен жауапкершілік:**
 - Балаға үйдегі ережелерді түсіндіріп, оларды сақтауын қадағалаңыз.
 - Балаға жасына сәйкес шағын міндеттер жүктеңіз (ойыншықтарын жинау, үстел дайындауға көмектесу).
- 4. Балаға уақыт бөлу:**
 - Күніне кемінде 20-30 минут баламен сапалы уақыт өткізіңіз (әңгімелесу, кітап оқу, ойнау).
 - Телефон немесе басқа гаджеттерді қойып, балаңызбен шынайы қарым-қатынас жасаңыз.
- 5. Сезімдер мен эмоцияларға мән беру:**
 - Баланың сезімдерін тыңдап, оларды түсінуге тырысыңыз.
 - Егер бала ренжіп немесе қателесе, оны жазаламай, мәселені түсіндіріңіз.

Үйде қолдануға болатын тәрбие әдістері мен шығармашылық тапсырмалар:

Тәрбиелік әдістер:

- 1. Сөздік тәрбиелеу:**
 - Мысал әңгімелер айтып, өмірлік құндылықтарды түсіндіріңіз.
 - Жақсы және жаман қылықтарды салыстыру арқылы түсінік беріңіз.
- 2. Ойын арқылы тәрбие:**
 - Баланың мінез-құлқын ойын барысында қалыптастырыңыз.
 - «Рөлдік ойындар» арқылы оның әлеуметтік дағдыларын дамытыңыз (дүкенші, дәрігер т.б.).
- 3. Ынталандыру:**
 - Мақтау мен марапаттауды жиі қолданыңыз.
 - Кішкентай жетістіктерін де назардан тыс қалдырмаңыз.
- 4. Шекаралар қою:**
 - Балаға «болады» және «болмайды» деген әрекеттерді нақты түсіндіріңіз.
 - Сабырлық пен түсіністік танытыңыз, бірақ шекараларды бірізділікпен ұстаныңыз.

Шығармашылық тапсырмалар тізімі:

1. Сурет салу:

- Табиғат көріністерін немесе өз отбасыңызды салуды сұраңыз.
- Саусақпен сурет салу әдістерін қолданыңыз (бұл ұсақ моториканы дамытады).

2. Аппликация:

- Түрлі-түсті қағаздан жануарлардың бейнесін жасау.
- Табиғи материалдарды (жапырақ, жаңғақ) пайдаланып, шағын композициялар құрастыру.

3. Қолөнер:

- Пластилиннен түрлі пішіндер жасау (жан-жануарлар, жемістер).
- Макарон немесе моншақтардан білезік, алқа жасау.

4. Кітап оқу:

- Балаларға қысқа әңгімелер мен ертегілер оқып беріңіз.
- Оқыған мәтін бойынша балаға сұрақтар қойып, мазмұнын бірге талқылаңыз.

5. Логикалық ойындар:

- Мозаика құрастыру, пазл жинау, кубиктерден фигура жасау.
- «Суреттегі айырмашылықты тап», «Лабиринттен шық» сияқты ойындар.

6. Дамытушы тапсырмалар:

- «Сөзді аяқта»: балаңызға сөздің басын айтыңыз, ол жалғастырсын.
- Сандар мен түстерді сәйкестендіру ойынын ұйымдастырыңыз.

Қорытынды:

Тәрбие – бұл тек сөзбен емес, іс-әрекетпен көрсетілетін процесс. Баланың болашағы сіздің бүгінгі әрекеттеріңізге байланысты. Сондықтан, балаңызға махаббат пен қолдау көрсетіп, оның толыққанды дамуына барынша жағдай жасаңыз.

«Ашық есік күні»

Мақсаты:

- Ата-аналарды балабақшаның күн тәртібімен және оқу-тәрбие үдерісінің ұйымдастырылуымен таныстыру.
- Тәрбиешілердің әдістемелік шеберлігін көрсету.
- Ата-аналар мен педагогтардың арасындағы сенімді қарым-қатынасты нығайту.
- Балалардың балабақшадағы күнделікті іс-әрекетке қалай қатысатынын көрсету.

Ұйымдастыру жоспары

1. Өткізу орны мен уақыты:

- **Күні:** ____ (нақты күн).
- **Өткізу орны:** Топ бөлмесі және балабақша аумағы.
- **Қатысушылар:** Тәрбиешілер, ата-аналар, балалар, балабақша басшылығы.

2. Дайындық кезеңі:

1. Шақыру:

- Ата-аналарға іс-шара туралы хабарлама тарату (күн тәртібін қосу).

2. Бөлмені дайындау:

- Балалардың жұмыстарын, оқу құралдарын көрнекі түрде орналастыру.
- Ата-аналарға арналған орындықтарды дайындау.

3. Материалдар:

- Оқу-тәрбие үдерісінде қолданылатын көрнекі құралдар, ойыншықтар, дидактикалық материалдар.

3. Іс-шара бағдарламасы:

1. Қарсы алу және таныстыру (10 минут):

- Тәрбиешінің ата-аналарды қарсы алуы және қысқаша күн тәртібімен таныстыруы.
- *«Біз сіздерді балабақшадағы күнделікті тәрбие жұмысымен таныстырып, балалардың дамуына бағытталған іс-әрекеттерді қалай ұйымдастыратынымызды көрсетеміз.»*

2. Топта тәрбиешілердің іс-әрекет көрсетуі (30-40 минут):

2.1. Таңғы шеңбер (5-10 минут):

- Балалар бір-біріне жақсы тілектер айтады.
- Қысқа әңгіме: «Бүгінгі көңіл-күйіміз қандай?»
- Музыкалық сәлемдесу.

2.2. Дамытушы оқу қызметі (15-20 минут):

Тәрбиешілердің күн тәртібіндегі негізгі бағыттарды көрсетуі:

- **Тақырып:**
«Табиғат әлемі» (немесе басқа жоспарланған тақырып).

- **Мазмұны:**

- Балаларға суреттер немесе табиғи материалдар көрсету арқылы сабақ өткізу.
- Ойындар мен практикалық тапсырмалар (мысалы, түстерді немесе пішіндерді ажырату).
- Балалармен бірге шағын шығармашылық жұмыс орындау (аппликация немесе сурет салу).

2.3. Қозғалмалы ойындар (10 минут):

- Ашық алаңда немесе топ бөлмесінде сергіту ойындары:
 - «Допты ұста».
 - «Кім жылдам?»
 - Балаларға қимыл-қозғалыс жаттығуларын көрсету.

3. Балалар жұмыстарының көрмесі (10 минут):

- Балалардың салған суреттері, қолөнер бұйымдары, аппликацияларын көрсету.
- Тәрбиеші әр жұмысты таныстырып, баланың жетістіктерін атап өтеді.

4. Талқылау және кері байланыс (15 минут):

1. Ата-аналармен пікір алмасу:

- Балалардың күн тәртібіне қатысты ата-аналардың ойлары мен ұсыныстарын тыңдау.
- Ата-аналардың балабақша жұмысына қанағаттану деңгейін анықтау.

2. Тәрбиешінің қорытынды сөзі:

- *«Біздің жұмысымыздың мақсаты – балалардың жан-жақты дамуына жағдай жасау. Сіздердің қолдауларыңыз біз үшін маңызды. Баланың дамуы тек балабақшада емес, үйде де жалғасуы тиіс.»*

4. Қорытынды:

- Ата-аналарға алғыс білдіру.
- Алдағы уақыттағы жоспарлар туралы ақпарат беру.
- Балалар, ата-аналар және тәрбиешілер арасында естелікке фотосессия ұйымдастыру.

Қосымша:

- Ата-аналарға балалардың күн тәртібі мен үйде қолдануға болатын дамытушы ойындар жазылған жадынама тарату.
- Егер ата-аналарда сұрақтар немесе ұсыныстар болса, тәрбиешімен жеке кездесулер ұйымдастыру.

Бұл іс-шара ата-аналарға балабақшадағы тәрбиелік үдерісті жақсы түсінуге және баланың дамуына белсенді қатысуға мүмкіндік береді. □

«Тәрбие тірегі – халық мұрасы»

«Бала – ол әр ата-ананың баға жетпес байлығы»

Психолог баяндамасы

«Бала – ол әр ата-ананың баға жетпес байлығы»

«Бала – ол әр ата-ананың баға жетпес байлығы» екені бәрімізге мәлім. Бала үшін барлығымыз бар жақсылықты жасауға тырысамыз, келешегін бүгінгі күннен ойлайтынымыз рас. Осы сәттен баламызға көңіл бөлемізбе, әлде тек жұмыстың соңында кетіп бара жатқан жоқпызба деген сұрақ мазаламай қоймайды. Соның салдарынан баламыз келешегіне зардабын тартпаса екен дейміз немесе жаман жақтарын көрсетпесе екен. Осындай себептердің бірі – баланың тұйық болып қалуы.

Егер сіздің балаңыз онша сөйлемейтін және де балабақшада, үй маңындағы балалармен онша ойнамайтын болса, сонымен қатар тек жалғыздықты қалайтын болса, ондай баланы тұйық балалар қатарына жатқызуымызға болады.

Тұйық болудың бірнеше себептері бар:

Мәселен, ол мүмкін оның психологиялық ерекшелігіне, жан-дүниесінің нәзік келуі болып табылады. Егер бала тек жалғыз болғанды ұнататын, бірақ берілген тапсырманы бұлжытпай орындайтын болса, үндемей өз ойын ішінде сақтап, сыртқа шығармаса, онда ол балаға дер кезінде көңіл бөлінуі керек. Осы кезде ата-ананың қатал болуы, дөрекі сөйлеуі, ұрысу баланың өмірге деген көзқарасының дамуына әсер етіп, одан әрі жасқаншақ болып кетуі әбден мүмкін.

Тұйық болудың ең көп кездесетіні: жанұяда жалғыз өскен балаларда кездеседі. Ағасымен апайының болмай, амалсыз үйде ойнауы бала өмірінің дамуына әсер етеді.

Сонымен қатар ата-аналардың көзқарасына байланысты. Егер, ата-ана туыстарымен онша араласпай, тек жағымсыз жағын естіретін болса, онда баланың дамуына туыстық көзқарасы бұрыс қалыптасады. Сондықтанда ата-ана көзқарасы, ойы үлкен әсер етіп отыратыны анық.

Тұйық болуға итермелейтін тағы бір себеп: ата-аналардың іс-әрекеті.

--- Сіз балаңызға көп уақытыңызды бөлесіз бе?

Егер балаңыз өз қолымен әдемі сурет салса немесе кесте тігіп, өте қуанышты көңілмен әкеліп ұсынса, ал сіз болсаңыз жай ғана көзіңіздің қырын салып қарай алдай салдыңыз делік.

Бұнда өз ойыңызды қоспай, шын пейілмен мақтаса баланың алға деген ынтасы туындайды. Немесе сіз балаңыздың тек жаман қылықтарын ғана айтып,

мақтамай бетіне басатын болсаңыз бала төмендеуі мүмкін.

Психологтардың айтуы бойынша тұйықтықты олардың салған суреттеріненде

байқауға болады. Бұл тәжірибені 4 жастан салғызуға болады.

Бала өзін ақ бетке қалай салады? --- Егер ол өзін өте үлкен қылып салса, онда ол еркеліктің белгісі. ---- Керісінше, үйде үлкені бола тұра өзін кішкене қылып салса, онда ол өз орынын маңызды деп санамауы.

----Егер өзін анасынан не әкесінен алшақ қылып салса , онда ол мүмкін әкешесінің көп көңіл аудармауы.

Егер ата-ананың жұмысы көп болып, балаға деген көңілінің болмауы немесе істеген ісінің жемісін көрмеуі, жақтырмай немғұрайлы қарай салу,

Бала санасында: өз ісінің бәрібір қате болатынын, үлкендерге тек кедергімді тигіземін деген ой қалыптасады.

Кейбір ата-аналар баланың жағаласпауы үшін немесе уақыттарын алмауы үшін тек материалдық жағын қамтамасыз етуге тырысады. Баланы тек әдемі, қызықты ойыншықтар сатып беріп, алдап отырады.

Міне, осыдан бала өз бөлмесінде тек ойыншықтармен ойнайды. Ата- анасы үйде бола тұрсада бала олардың бар екенін елемейді. Өйткені олар баламен бірге емес, әркім өз ісімен шұғылданады. Осындайда ата-анаға деген сезім, махаббатта болмайды.

Бір жағынан балаға шектен тыс көңіл аударып, еркелете берудіңде қажеті жоқ. Сондықтанда балалар ата-анасының қандай маңызды жұмыс атқаратындарын білулері керек. Мәселен: Егер анасы тамақ істегеннің орнына немесе кір жуудың орнына баламен бірге ойнап кетсе аш қалатындарын ақырын ақылмен ұғындыру.Ең бастысы –балаға айғайламай,қатты сөйлемей тек ақылмен ақырын ғана ұғындыру.

Бала ата – анасының қорғанышы,сүйіктісі болу керек. Осы өмірде өте мықты,ержүрек,ешкімнен қорықпайтын әкесінің бар екенін,және де өте мейрімді, ақылды анасының бар екенін сезінуі тиіс.

Әсіресе мектепке дейінгі балаларға ата – анасының көп көңіл бөлуі,жанұялық махаббат қолдаушылық көрсеткен өте маңызды.

Толық қанды бала болып өсуі үшін: Ішкі және сыртқы сезімдерінің тек бақытты жанұяда дамытуға болады. Егерде жанұяда махаббат, сүйіспеншілік, мейрімділік, өзара түсінушілік болған жағдайда ғана баланың ішкі және сырты сезімдері осы бақытты жанұяда толықтай жетіледі.

Бала тұйық болмау үшін үйге жиірек қонақтарды шақыруға тырысыңыз. Бала үшін басқа адамдармен, бөтендермен қарым – қатынас жасау тиімдірек. Баламен сөйлесіп олардың әңгімесін тыңдап, бірге ойнап, ата – ана баласына не қажет екенін неге өкпелегенін т.б. біле алады. Осы арқылы баланы өмірге деген сенімін туғызуға болады.

Көптеген балалар қиалдағанды ұнатады. Балаңызға мысал: «Кляксы» ойнын ұсыныңыз 5 – 6 жастағы. Оны табиғатта да, жолда келе жатып аспандағы бір бұлтты көрсетіп оның неге ұқсайтынын сұрауға болады. Ойлану кезінде кедергі жасамай, өз ойын айтқызуға тырысыңыз .

Тек бір ғана сөзбен өз ойын аз білдірсе, оның қиялының дамымағанында. Егер ештеңеге ұқсата алмай, өз ойын, айтпаса, онда қиялы дамымаған немесе сәтсіз уақытты таңдағаныңыз.

Тағы бір ойын «Ғажап аң» онда балаға « өмірде жоқ құсты немесе аңды сал-деу» керек. Көбінде балалар өз ойларын салады. Содан соң оның аты кім екенін, оның қайда мекендейтінін сұрап, жауабын алуға болады.

Балаға ертегілер айтып, оның мазмұнын есіне сақтатуға тырысыңыздар. Өзіне ертегіні құрату өте тиімді.

«Танысу» ойынын ойнатуға болады. Балаларды жаныңызға айналдыра отырғызып өздері жайлы бір – екі сөлем айтып берулерін сұрау.

Тұйық болудың тағы бір себебі : табиғи, туа біткен кемістіктің болуы. Мысалы: Көзі онша көрмеуі, толықтық т.б. Балаға ешқашан өз кемістігін айтып бетіне басуға болмайды. Керсінше кемістігінің бар екенін білдірмей , оны мадақтап отыру керек. Мысалы: Мен көзілдірік тағам, бірақ мен тапсырманы күшті орындаймын, мен толықпын бірақ балалармен маған көңілді.

Тағы « Мен кіммін?» , « Менің жақсы жақтарым және кемшілігім» деген сұрақтарды қою арқылы баланы білуге болады.

Мұндай ойынды тек балалармен ғана емес, сонымен қатар үлкен адамдарға да қоюға болады .

Мақсаты: Ұялмай өзінің кемшілік жақтарын, жақсы жақтарын ортаға айту.

Балаға адамдармен қарым – қатынас жасау мүлде зиян емес екенін, қорқатын ештеңе жоқ екенін айту.

Адамның ішкі сырын білу, соның ішінде өз балаңыздың ішкі сырын білу оңай емес . Ал оны дұрыс жолға тәрбиелеу ең қиын істердің бірі, ол үшін сіз қаншама шыдамдылығыңызды күшіңізді аямай төгесіз.

Каттама №3. 26.05.2025 ж.

Тасарооб: "Біз бір мекке еседік"

Жатпекші: 20

Жатпазана: 5

Күр тәртібіндегі мәселер

1. 2024-2025 жылдың есебі
2. Байланыс, Отбасы мен балабақша
3. Түрешік, "Күрек қолы"
4. Кеңес беру. Маңа дедаластақ қауіпсіздік қиындастыру

Түрешік.

Бірінші мәселе бойынша топ түрешіксіз. Сақпақов І.С. есебін оқыды. Ата-аналар тойдан ризашылық білдірді.

Екінші мәселе бойынша топ түрешіксіз. Төлеуов С.А. байланыс оқыды. "Отбасы мен балабақша"

Түрешік: "Күрек қолы" психолог Кудашова С.Т.

Үшінші мәселе бойынша маңа дедаластақ қауіпсіздік қиындастыру? Түрешіксіз мәселе бойынша сауатнамалар.

1. 2024-2025 оқу жылдың есебі айтты.
2. Байланыс "Отбасы мен балабақша"
3. Түрешік "Күрек қолы"
4. Сауатнамалар.

Төрағасы: Төлеуов Н.А. Түрешік

Матин: Сарсбаев Н. С.Т.

№3 Топтық ата-аналар жиналысы: «Біз, бір жасқа есейдік»

Тақырыбы: Балалардың жыл ішіндегі жетістіктері

Мақсаты:

- Ата-аналарға балалардың бір жыл ішінде жеткен жетістіктерін көрсету және таныстыру.
- Баланың дамуы мен тәрбие үрдісіндегі ата-аналардың рөлін талқылау.
- Балабақша мен ата-аналар арасындағы ынтымақтастықты нығайту.

Жоспар

1. Жиналыс уақыты мен орны: 16 адам

- **Күні:** _26_ мамыр
- **Өткізу орны:** Балабақша топ бөлмесі немесе зал.
- **Қатысушылар:** Тәрбиешілер, ата-аналар, балалар.

2. Дайындық кезеңі:

1. Ата-аналарды шақыру:

- Жиналыс бағдарламасы туралы хабарлама тарату.
- Балалардың жыл бойғы жетістіктерін бейнелейтін материалдарды (фотосуреттер, видеолар, шығармашылық жұмыстар) жинау.

2. Материалдар мен көрнекіліктер:

- Балалардың суреттері, шығармашылық жұмыстары, қолөнер бұйымдары.
- Балалардың іс-әрекеттері жазылған фотосуреттер мен бейнероликтер.
- Баланың дамуын көрсететін слайд немесе альбом дайындау.

3. Безендіру:

- Топ бөлмесін безендіру: *«Біз, бір жасқа есейдік!»*, *«Балалар жетістіктері»* деген жазулар, түрлі-түсті әшекейлер.
- Балалар жасаған қолөнер бұйымдарын көрмеге қою.

3. Бағдарлама:

- **Тәрбиешінің құттықтау сөзі:**
«Құрметті ата-аналар, бүгін біз балаларымыздың жыл бойы қалай

есейгенін, олардың жетістіктерін көрсетеміз. Бұл тек баланың ғана емес, сіздердің де еңбектеріңіздің нәтижесі!»

- Балалардың орындауында шағын тақпақ немесе ән.

2. Балалардың жетістіктерін көрсету (15-20 минут):

Слайд немесе бейнеролик көрсету:

- Балалардың жыл бойы жасаған шығармашылық жұмыстарын, ойындарын, іс-әрекеттерін бейнелейтін слайд немесе видео.

Шығармашылық жұмыстар көрмесі:

- Балалардың жыл бойы жасаған суреттері, аппликациялары, қолөнер бұйымдары арнайы көрмеге қойылады.
- Тәрбиеші әр жұмыс туралы қысқаша айтып өтеді.

Балалардың жетістіктерін атап өту:

- Балалардың физикалық, зияткерлік және шығармашылық дамуындағы нақты жетістіктерін талқылау:
 - *«Балаларымыздың сөздік қоры артты»*
 - *«Топта мейірімділік пен ұйымшылдық күшейді»*
 - *«Ән айту, би билеу қабілеттері дамыды».*

3. Қызықты бөлім: Балалар мен ата-аналардың бірлескен әрекеті (15-20 минут):

Қозғалмалы ойындар:

- *«Кімнің баласы жылдам?»* эстафетасы (балалар мен ата-аналардың қатысуымен).
- **«Отбасы доминосы»*: бірлескен сурет салу немесе құрастыру.

Шығармашылық шеберлік сағаты:

- Балалар мен ата-аналар бірге қарапайым қолөнер жасайды (мысалы, аппликация немесе сыйлық картасы).

4. Талқылау және кері байланыс (15 минут):

4 Ата-аналардың пікірі:

- Балабақшадағы тәрбие мен оқыту туралы ата-аналардың ой-пікірлерін тыңдау.

- «Балаларыңыздың қандай өзгерістерін байқадыңыз?» деген сұрақ төңірегінде талқылау.

Тәрбиешінің ұсыныстары:

- Балалардың дамуын жалғастыру үшін үйде қандай іс-әрекеттерді қолдануға болатыны туралы кеңестер беру.

5. Қорытынды және марапаттау (10 минут):

Балаларды марапаттау:

- Әр балаға «*Біз, бір жасқа есейдік!*» деген сертификат немесе шағын сыйлық тапсыру.
- Номинациялар: «*Ең белсенді*», «*Ең мейірімді*», «*Ең шығармашыл*».

Ата-аналарға алғыс айту:

- «*Сіздердің қолдауларыңыз бен ынтымақтастықтарыңыздың арқасында балаларымыз үлкен жетістіктерге жетті!*»

Топтық фотосессия:

- Балалар, ата-аналар және тәрбиешілермен естелікке суретке түсу.

Баяндама
«Отбасы мен балабақша»

Тәрбиеші: Салқынова Л.С
Қожахмет С.Р

«Отбасы мен балабақша»

Тәрбие тал бесіктен басталады. Әке мейірімінен құрышын қандырып, ана сүтінен нәр алып, «Әке ұлағаты» мен «Ана тағылымын» көріп өскен ұрпақ елін, жерін, халқын сүйетін, елінің болашағын, халқының қамын ойлайтын, жоғын жоқтайтын, парасатты, ой-өрісі кең, дүниетанымы жоғары, жан-жақты, білімді де білікті, ұлтжанды тұлға болып қалыптасады.

Қазіргі заманда оқыту мен тәрбиенің табысты болуы ата-аналардың тәжірибесіне, кәсіби шеберлігіне, мәдениетіне, ынтымақтастығына, отбасында бір-бірін түсінушілігіне, өзара қарым-қатынасына, көзқарастары мен мақсаттарының бірлігіне байланысты.

Тәрбие баламен сөйлесумен, әңгімелесумен, оған ақыл-кеңес берумен ғана шектелмейді. Тәрбие – тұрмысты дұрыс ұйымдастыра білуде, балаға әркімнің өз жеке басы арқылы үлгі-өнеге көрсетуінде. Отбасындағы бала тәрбиесі халық өмірімен, қоғамның мақсат-міндеттерімен байланысты болуы керек.

Адам баласы шыр етіп дүниеге келгеннен бастап, яғни, қоғамға, өзі- өсетін тіршілік ортасының мүшесі болады. Адам дүниеге келісімен өзі көріп отырған адамдардың іс-әрекетіне, қимылына, ас ішуіне, жүріс-тұрысына, сөйлеуіне, ойнауына, әңгімелесуіне таңдана қарап, өзі де сол көргендерді есту мақсатында әрекет жасайды. Осыған байланысты «Ұядан не көрсең, ұшқанда соны ілерсің» – дейді халық. Сондықтан баланың ең әуелгі өсетін ортасы, отбасы тәрбиесіне өте терең көңіл бөлу керек. Егер отбасында жақсы тәрбие алған болса, өскенде сол тәрбиенің ізімен баруы сөзсіз. Отбасындағы барлық адамдардың іс-әрекетіне, бала тәрбиесіне бірінші әсер ететін орта. Бала сол ортаға қарап өседі. Сол үшін балаға отбасындағы тәрбиені қоғамдық ортаға байланыстыра отырып берген адам ұтады.

Баланың жақсылығын да, жамандығын да, жемісі мен жеңісін де көретін ата-анасы! Қай заманда болсын, ата-ананың басты арманы – баласының инабатты, ізетті, еңбексүйгіш, ержүрек, адал, қайырымды болуы. Соған өз балаларын тәрбиелейді. Баланың көп уақыты отбасымен бірге өтеді. Бала дүниеге келген күннен бастап ұлттық тәрбиені санасына сіңіре берсе, өсе келе бала зиянды нәрселерден аулақ болады. Сондықтан да, ата-ана балаға үңіле қарап, үнемі бақылап және қадағалап отыруы керек.

Тәрбиенің қиындықтары көп, сол қиындықтан қашпаған ата-ана ғана саналы тәрбие бере алады. Ол үшін баланың не істеп жүргенін, кіммен ойнайды, қай жерде жүргенін, тапсырманы қалай орындағаны сияқты жұмыстарын қадағалап, түсіндіріп, жан-жақты тәрбие беру, оны әрі қарай дамыта білу керек.

Отбасындағы өзара қарым-қатынастың дұрыс болуы, бала тәрбиесінде әке мен шеше рөлінің өте маңызды екені белгілі.

Тәрбие адам тағдырын шешетін ұлы іс. Ұлы істің бастау бұлағы, қайнар көзі – отбасы. Отбасындағы тағылым мен үлгі өнегенің, балабақшадағы тәлім тәрбиенің жүйелі бірізді жүргізулерінен бастау алатыны баршаға белгілі.

Халқымыз: «Балаңа бес жасқа дейін патшандай қара» дегеннің терең мәні дәл осы кезде іске асатынын меңзесе керек.

Тәрбиенің түп тамыры – ұлтты қадірлеу, ұлттық әдет-ғұрыпты дамыту, ұлттық дәстүрді жандандыру, ұлтаралық достық қарым-қатынасты нығайтуға үйрету. Сабақ та, тәрбие де осы бағытта болса ғана баланы ортаға қарап тәрбиелеген боламыз, сонда ғана оның адамгершілігі қалыптасады. Адамды құрметтеуге тәрбиелеуіміз қажет.

Балабақшаға барғанда өз жасындағы балалармен бірге ойнайды, сөйлеседі. Бұл жерде тіл алғыш, айтқанды істемейтін, жылауық, сабырлы балалардың ортасына, яғни, аралас ортаға барады. Балабақшада осылардың әртүрлігіне мән беріп, жалпы ортақ тәрбие – адамгершілік тәрбиесі беріледі. Ол тәрбиешінің қатысуымен іске асады.

Қазір мектеп жасына дейінгі балалар бірыңғай бұрынғыдай тыңдаушы ғана емес, оқырман да. Мектеп жасына дейінгі балалардың бойында оқу қызметін меңгерту басты бағыты болып саналады. Ересек адам мектепке дейінгі балаға күшті педагогикалық әсер етеді, ол өзара әрекет үрдісінде кешенді әдістер мен тәсілдердің көмегімен танымдық белсенділікті қалыптастыруға, балалардың психикалық ойлау, қабылдау, ес, зейін, сөйлеуді, өзіне сенімділікті және ынталықты дамыта отырып, олардың белсенді танымдық іс-әрекетпен шығармашылыққа бой алуына көмектеседі.

Халқымыздың даналығында «Баланы жастан» деген сөз бар. Сондықтан тәрбиенің тал бесіктен басталатынын ескерсек, ата-бабадан келе жатқан ибалық пен инабаттылықты өзіміз түпкілікті түсініп, балаларымызға сол тәрбиенің нәрін сіңіре білсек, бұл қазіргі заманда бала тәрбиесіне қосқан біздің қомақты үлесіміз болып табылар еді. Еліміз егемендік алып, өз мәртебесі биіктей түскен шақта ең алғашқы алға қояр міндеттің бірі – бала тәрбиесі – егеменді еліміздің болашағын жалғастырушы ұрпақ тәрбиелеу. Ал сол жас ұрпаққа тәрбие беретін бүгінгі тәрбиеші – мамандар тәрбиелеу мен білім берудің жаңаша жетілдірілген әдіс-тәсілдерін іздестіріп, күнделікті жұмыс барысында жаңашыл бағыттар қарастырып, оны өздерінің іс-тәжірбиесінде қолданып отырса, бала тәрбиесі алға басары сөзсіз. Бұл ойдың тармағы бүгінгі тәрбиешінің кәсіптік шеберлігінде, шығармашылық дамуына әкеліп соғады.

Бүгінгі қоғам мүддесіне лайықты, жан-жақты жетілген парасатты азамат тәрбиелеп өсіру—әрбір отбасының, балабақшаның, барша елдің міндеті. Осы міндетті орындауда мектепке дейінгі тәрбие мекемесі –

балабақшаның рөлі өте зор. Әр үйдің кішкене балбөбектері білім ордасына дейін ата-анасының тәлімді тәрбиесімен қатар мейірімге толы ізгілікпен құшақ жайып, өнер,білімге баулитын балабақша саясында өсетіні анық. Бала біздің болашағымыз.Олай болса мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту баланың ғана емес, еліміздің де жарқын болашағының кепілі. Ол-үздіксіз білім берудің алғашқы сатысы. Балабақшада бала тәрбие мен білімді ала отырып, шығармашылық мүмкіндіктерін іске асыра алады. Бұл жерде баланы жеке тұлға ретінде қалыптастыруда ойын түрлерін ұйымдастыру мен еңбексүйгіштікке тәрбиелеу бағыты жоғары нәтиже береді. Балалардың өзі-өзіне қызмет ету, үлкендерге көмектесуі олардың жеке тұлға ретінде дамуының көрсеткіші боп табылады. Балабақшаның мақсаты: Балаларды жалпыға міндетті білім беру стандартына сай оқыту мен тәрбиелеу, салауатты өмір салтын ұстанатын, денсаулығы мықты, парасатты да, инабатты ұрпақ тәрбиелеу.Әр баланы бүлдіршін кезінен адамгершілікке, имандылықпен мәдени-гигиеналық машықтарды қалыптастыруға, Отанын сүюге баулу. Мектепке дейінгі балаларға оқу қызметтерінен тыс дамыту формалары өз әсерін тигізеді. Әр түрлі мерекелік ертеңгіліктер бала сезіміне ерекше әсер ететін, оны игілікті мінез-құлыққа тәрбиелейтін қайырымдылық әрекеттерге бағыттайтын маңызды форма болып саналады. Қазіргі дамыған заманда ешбір жас ұрпақ білімсіз қалмауы керек, бүгінгі жас ұрпақ бойына білім нәрін сусындатып, алға қарай қызығушылығын арттыру басты міндетіміз. Бүгінгі жас ұрпақ ертеңгі ел болашағы, біз әрқашан заманауи білімді балаға беріп отырсақ, біздің балаларымыздың болашағы жарқын болмақ. Айта кетсек ЖШС «Преміум -Талғар» бөбекжай балабақшасында балалардың жан-жақты тәрбиесіне,біліміне және шығармашылығын ашуға септігін тигізуде деп айта аламын.

Балабақшамызда жыл бойына өткізілетін мерекелер, семинарлар, ашық оқу қызметтері яғни, «Тәуелсіздік күні»,«Жаңа-жыл мерекесі», «Аналар мейрамы», «Алтын күз», «Наурыз тойы», «Балабақшамен қоштасу», «9 мамыр Жеңіс күні» іс-шаралары т.б мерекелерді өткізу кезеңінде ән, тақпақ, би билеу балалардың рухани дамуына оның кемел жетілуіне, олардың бойына адамгершілік құндылықтардың терең тамыр жаюына ықпал етеді.Әрине, мұндай тәрбиелік шаралар, ертеңгіліктер үнемі ата-аналардың қолдауымен, қатысуымен өткізіледі. Балалардың ата-аналарымен тығыз байланыста болған жағдайда ғана талапқа сай жұмыстар жүргізуге болады. Осындай тәрбиелік іс-шараларды өткізе отырып, бала бойына жастай өз ұлтымыздың тәрбиесін қалыптастыратынымызға сеніміміз мол. «Жақсы өнеге көрсек бала бүгінде, еңбегімен қуантады түбінде» немесе «Ертең өзің қалмау үшін табаға, жақсы өнеге көрсете біл балаға» деген Жүсіп Баласағұн бабамыздың аталы да баталы сөзін бағдар етіп ұстансақ бала тәрбиесінде баршамыздың жоғарғы жетістіктерге жететінімізге ешкімнің күмәні жоқ. Келешекте олай болса, осы берілген тәрбие ұрпақтан ұрпаққа жалғасады.

**Жазғы демалыстың қауіпсіздігін ұйымдастыру —
ата-аналарға арналған кеңестер**

Жазғы демалыстың қауіпсіздігін ұйымдастыру — ата-аналарға арналған кеңестер

Жаз — балалар үшін ең қызықты уақыт, бірақ сонымен бірге ең қауіпті кезеңдердің бірі. Күннің ыстығы, су, жол, жәндіктер және басқа да қауіптер баланың денсаулығына зиян келтіруі мүмкін. Міне, ата-аналарға практикалық кеңестер:

1. Күн мен ыстықтан қорғану

- **Күннен қорғаныс кремi** (SPF 30 және одан жоғары) әр 2 сағат сайын жағыңыз, әсіресе суда жүргенде.
- Баланың басына қалпақ, көзін күннен қорғайтын көзілдірік кигізіңіз.
- 11:00-ден 16:00-ге дейін ашық күн астында ұзақ уақыт болдырмаңыз.
- **Сусызданудың алдын алыңыз** — баланы күніне кемінде 1,5–2 литр су ішуге үйретіңіз. Тәтті газдалған сусындарды шектеңіз.
- Белгілері: бас айналу, әлсіздік, құсу, терінің қызаруы болса — бірден салқын жерге алып, дәрігерге қаратыңыз.

2. Су қауіпсіздігі (ең маңызды!)

- Баланы **ешқашан жалғыз қалдырмаңыз** — тіпті 30 см тереңдікте де.
- Жүзе алмайтын балаларға құтқару жилеті міндетті.
- Өзен, көл, тоған жағасында үнемі қарап отырыңыз.
- Құтқару құралдары (жүзу шеңбері, құтқару жилеті) сапалы болуы керек.
- Баланы ерте жастан жүзуге үйретіңіз.

3. Көшедегі және жол қауіпсіздігі

- Кішкентай балаларды **ешқашан жалғыз сыртқа жібермеңіз**.
- Жол ережесін үйретіңіз: жаяу жүргіншілер өткелін, сигналды күтуді.
- Велосипед, самокат, ролик тебу кезінде **шлем және қорғаныс құралдарын** міндетті түрде кигізіңіз.
- Түнде немесе кешке сыртқа шыққанда жарық қайтарғыш киім киіңіз.

4. Үйде және аулада қауіпсіздік

- Терезелерге **қорғаныс тор** немесе блокатор орнатыңыз (әсіресе жоғары қабаттарда).
- Электр құралдарын, химиялық заттарды, дәрі-дәрмектерді баланың қолы жетпейтін жерге қойыңыз.
- Аулада ойнағанда ит-мысық, улы өсімдіктерге назар аударыңыз.

5. Жәндіктер мен аурулардан сақтану

- Комар, кене, арадан қорғайтын спрейлер қолданыңыз (балаларға арналған).
- Орманға, шөпті жерге барғанда ұзын жең киім киіңіз.
- Кененің шағуы байқалса — дереу дәрігерге барыңыз (энцефалит, боррелиоз қаупі бар).
- Қолды жиі жуыңыз, жемістерді мұқият жуыңыз.

6. Қосымша маңызды кеңестер

- **Баламен келісім жасаңыз:** телефон нөмірлеріңізді, мекенжайыңызды жаттап алуын талап етіңіз. Қауіпті жағдайда кімге қоңырау шалу керектігін айтыңыз.
- **Бейтаныс адамдармен сөйлеспеу** ережесін қатаң үйретіңіз.
- Жазғы лагерь немесе демалыс орны таңдағанда лицензиясы бар, қауіпсіздігі бақыланатын жерлерді таңдаңыз.
- Аптечка әрқашан қолда болсын (антисептик, бинт, күйікке қарсы дәрі, антигистамин).
- Баланың телефонында GPS бақылау (ортақ отбасылық локация) қосыңыз.

Ең бастысы: Баланың қауіпсіздігі — үздіксіз бақылау мен дұрыс тәрбиеде. Баламен ашық сөйлесіңіз, қорқынышты емес, бірақ сақтықты үйретіңіз.

Сіздің балаңыз қай жерде демалыс өткізеді (ауылда, қалада, теңізде, лагерьде)? Нақтырақ кеңес керек болса, айтыңыз, толығырақ көмектесемін!

Қауіпсіз және қызықты жаз болсын! ☀